

PEACE DIVIDENDS

BEYOND NATIONAL BORDERS

ULUSAL SINIRLARIN ÖTESİNDE

BARIŞIN
KÂR PAYI

Published by

Democratic Progress Institute

11 Guilford Street

London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org

info@democraticprogress.org

+ 44 (0) 20 7405 3835

Design, typesetting and cover design copyright © Medya Production Center

© DPI – Democratic Progress Institute

DPI – Democratic Progress Institute is a charity registered in England and Wales.

Registered Charity No. 1037236. Registered Company No. 2922108

This publication is copyright, but may be reproduced by any method without fee or prior permission for teaching purposes, but not for resale. For copying in any other circumstances, prior written permission must be obtained from the publisher, and a fee may be payable.

PEACE DIVIDENDS

BEYOND NATIONAL BORDERS

Istanbul, 6 November 2021

contents

- 06 Foreword**
- 08 Introduction**
- 10 Peace Dividends:
The Economic Lesson from Northern Ireland**
  - 11 Economic Deprivation Before the Peace Agreement
  - 12 International Involvement
  - 13 All-Island Economy
  - 14 Peace Dividends Paper
  - 14 Economy in the Island Now
- 16 Questions and Answers**
- 20 Discussion Session:
Peace Dividends in Turkey**
  - 20 Cost of the Conflict
  - 22 Economic Advancements During the Peace Process
  - 24 Changing Circumstances
- 26 Conclusion**
- 36 DPI Aims and Objectives**
- 60 Board Members**
- 66 Council of Experts**

foreword

In addition to the human and political costs, unresolved conflicts also create a pervasive economic cost, affecting all segments of society. The lower levels of output, (foreign) investment, and growth are among the well-known economic consequences of continuing conflict in a given country. The economic consequences of the four-decades-long conflict are also prevalent in the Turkish case, an especially important topic at a time when the country is going through economic hardship. On November 6, DPI held an in-person Reverse Comparative Study Visit (CSV) entitled 'Peace Dividends: Beyond National Borders' in Istanbul, in collaboration with Diyarbakir Chamber of Commerce and Industry. The event was the second meeting organised under the series titled 'Mapping dividends of peace in Turkey', a series that aims to explore the interconnected relationship between conflict, peace, and the economy through the lessons learned from relevant international experiences – in this case, the Northern Irish experience. The event also aimed to contribute to the debate on the economic rationale for peace in Turkey by exploring the costs of the conflict and potential dividends of peace.

The meeting brought together a diverse group of businesspeople, including heads of chambers of commerce and industry and various business associations, based in Eastern and South-eastern regions, as well as civil society actors and political party representatives responsible for the economy. The group included both reoccurring and new participants to ensure continuity while increasing diversity.

The keynote speaker Dermot Ahern, former Minister of Foreign Affairs from the Republic of Ireland, discussed his reflections as a prominent politician in the Northern Ireland peace process experience living near the border. Ahern talked about the economic inequalities that existed in Northern Ireland and the economic deprivation on the six bordering counties in the Republic of Ireland bordering Northern Ireland due to the conflict. He discussed the role that business communities and economic incentives could play to generate public support for peace, the effect peace has had on the social and economic conditions of the island of Ireland.

Later, participants engaged in a discussion about the gains made during the peace process in Turkey, the possible benefits from a resumption of the process, and how to make an argument for peace by means of the economy. Referring to the increase in trade and investments in the region during the peace process, participants talked about how the economic advancements that were made during the process can be considered as the biggest proof of an economic argument for peace, generating wider support for a possible peace process at a time when Turkey is going through economic turmoil. Here, the difficulties of overcoming nationalist reflexes were also discussed. Overall, this reverse CSV, carried out during a difficult time in Turkey, proved to be timely and provided the economy group with a platform to hear from a senior politician's experiences from the Northern Ireland case, as well as discuss their own experiences. The participants greatly valued the opportunity to participate at an in-person event, following the first online meeting of the economy series.

DPI considers the economy as a game-changer for conflict resolution in Turkey and will continue to explore the dividend peace in its programme. A full detailed summary of the event will be produced and distributed in due course. Enclosed is the list of the participants.

This Reverse CSV forms part of a larger series of activities planned in the context of the project: *Forging Pathways to Peace and Democracy in Turkey*, supported by the Norwegian, Irish, and Swiss governments.

Kerim Yildiz

Chief Executive Officer

Democratic Progress Institute

introduction

Turkey's failure to find a political solution to the Kurdish issue has created a tremendous economic cost to the country. The circumstances created by 40 years of armed conflict slows economic growth in four main ways:

1. The direct costs of armed conflicts
2. Decrease in investments and productivity losses
3. Curbing foreign direct investment
4. Decrease in tourism revenues

There is very little data on this topic and therefore it is difficult to make accurate calculations that include the indirect costs of the conflict. However, it is estimated that the annual growth rate of Turkey without conflicts would be 1% higher every year. Since the conflict has been going on for almost 40 years now, the wasted resources have cost Turkey trillions of dollars.⁽¹⁾

DPI's series titled 'Mapping dividends of peace in Turkey' aims to explore the economic costs of the conflict and potential dividends of peace to contribute to the debate on the economic rationale for peace in Turkey, especially at a time when the country is going through economic turmoil. The series aims to explore the interconnected relationship between conflict, peace, and the economy through the lessons learned from relevant international experiences. The second meeting of the series was a Reverse Comparative Study Visit (CSV) titled "Peace Dividends: Beyond National Borders" where the focus was the lessons learned from the Northern Irish experience that took place in Istanbul. Head of Turkey Programme Dr Esra Elmas opened the meeting by introducing the series and explaining the importance of learning from other countries experiences. Mehmet Kaya, Chair of the Diyarbakir Chamber of Commerce and Industry noted that the role of the economy is not widely discussed within the Kurdish issue. Often civil society is criticised for having discussions on the economy, yet these discussions do not take away from the humanitarian side of the conflict. In order to achieve long-term peace, the role of the economy must be acknowledged and discussed.

⁽¹⁾ Please refer to DPI's recently published research report titled "THE IMPACT OF FOUR DECADES OF CONFLICT ON THE ECONOMY OF TURKEY" by Izzet Akyol for further information: <https://www.democraticprogress.org/publications/research/the-impact-of-four-decades-of-conflict-on-the-economy-of-turkey/>

**Dermot Ahern and
Dr Esra Elmas**

Peace Dividends: The Economic Lesson from Northern Ireland

Dermot Ahern, former Minister of Defence and Minister of Foreign Affairs, was instrumental in achieving the peace agreement in Northern Ireland and was a signatory of the Good Friday Agreement. Since then, he has worked for the UN as a mediator and has been working on conflict resolution, focusing on the Irish experience.

Dermot began his presentation explaining the partition of the island of Ireland, which led to the formation of the Republic of Ireland and Northern Ireland in 1921. This year, 2021, is significant as it is the centenary of the partition of the island. In Dermot's opinion, the partition has caused more problems than it has solved. The border was indiscriminate and yet was drawn in a way that took in the part of the population that wanted to remain part of the UK (unionists), a number that totalled around 1 million people. Conversely, the same region was home to about half a million nationalists, those who identified as Irish and wanted to be part of a United Ireland. The conflict that followed was between two groups of people, Unionists and Republicans, an important distinction as the conflict is often described as a religious war between Protestants and Catholics.

Catholics in Northern Ireland were three times less likely to be employed compared to Protestants and were discriminated against in the area of housing among other areas.

Bertie Ahern giving his presentation.

Economic Deprivation Before the Peace Agreement

Dermot explained that throughout the period of violence in Northern Ireland known as the Troubles, the economic situation in Northern Ireland was dire. This is a direct result of the conflict at the time. Catholics in Northern Ireland were three times less likely to be employed compared to Protestants and were discriminated against in the area of housing among other areas. For example, even the construction of roads, which is linked to the economic development of an area was a political issue, often economically depriving Catholic-majority neighbourhoods. Not only was Northern Ireland affected, but also the border counties, those counties that sat on the border with Northern Ireland. The economies of these counties were also devastated because people in the Republic of Ireland avoided the border for fear of violence. There was little to no tourism, investment, or development in these areas as a result.

International Involvement

Dermot noted the importance of international involvement, either directly or indirectly, in the economy of the region, and how this played into the eventual peace agreement. Firstly, the US set up a fund that would help the border counties and Northern Ireland financially, offered small seed capital to business groups and small business owners. The fund was founded on the McBride principals, which advocated for non-discrimination in the workplace. This aided in ensuring non-discrimination in businesses in Northern Ireland, advocating for cross-community engagement. Secondly, the Single European Act embedded the EU nations once more. Both the Republic of Ireland and the United Kingdom were both parties to the Single European Act. It also elevated the Republic of Ireland to the same level as the United Kingdom, giving the Republic of Ireland a certain amount of status at an international level that meant that the United Kingdom had to treat the Republic of Ireland as an equal. There were also no longer customs checks when crossing the border for cars and people. Custom checks disappeared and trade between Northern Ireland and the Republic of Ireland became infinitely easier.

The fund was founded on the McBride principals, principals that advocated for non-discrimination in the workplace. This aided in ensuring non-discrimination in businesses in Northern Ireland, advocating for cross community engagement.

Business groups and trade unions in Northern Ireland came together to show how much they had been paying in security costs, and the direct costs that the Troubles had to their businesses.

All-Island Economy

After the Good Friday Agreement was signed, and constitutional and political issues were put on hold, there was an emphasis on 'All-Island Economy', in order to secure the buy-in from both Unionists and Republicans alike. Had an "all-Ireland" approach been adopted, there was a strong chance that many Unionists would not have cooperated as the term would have been too close to "united Ireland". It did not make sense for there to be two separate small economies on one island. An all-island mobile network tariff and all-island energy were amongst the practical initiatives that helped boost the economy and created a sense of unity. Today there is wide cross-border cooperation that in turn attracts Foreign Direct Investment to areas that were once immensely hit by the violence seen in Northern Ireland. Ahern said that even though there have not been major issues so far, Brexit has given some people the opportunity to emphasise separateness and divisions. Nevertheless, the peace process has created political and constitutional stability in Northern Ireland which resulted in the economic prosperity of the island, creating a strong argument for peace.

Peace Dividends Paper

The Peace Dividends Paper which showed the costs of violence and the benefits of peace in Northern Ireland, was written directly after the ceasefire in the 1990s. Business groups and trade unions in Northern Ireland came together to show how much they had been paying in security costs and the direct costs that the Troubles had to their businesses. Following this, the same group created a grassroots media campaign between the end of the ceasefire and the signing of the Good Friday Agreement to show and promote the economic benefit of peace and how it was economically beneficial for so many small businesses in Ireland, across both Unionists and Republican communities. This grassroots campaign pressured both the Republic of Ireland and United Kingdom governments with a single message of “peace brings economic upturn and huge social benefits”. In the run-up to the Good Friday Agreement vote, the same business group and trade unions came together to promote a ‘yes’ vote.

Economy in the Island Now

Dermot concluded his presentation by referring to a report produced by the National Economic and Social Council (NESC), in the Republic of Ireland, that demonstrated the economic growth between 2000 and 2018 in the Republic of Ireland and Northern Ireland. In the Republic of Ireland, economic growth between the relevant period was 30% and 14% in Northern Ireland. The report also highlights that third-level education in the Republic of Ireland stands at 47% and 40% in Northern Ireland. In border areas, even after 23 years of peace, the disposable income of the people is 18% lower than the national average. This booming economy, increased levels of higher education, and economic stability also made the region attractive for many international companies such as Amazon and Google who now have their European headquarters in Ireland, further contributing to the growing economy.

Participants
listening
to Dermot
Ahern's
presentation.

Questions and Answers

■ Are shared economic interests a convincing argument to get business communities invested in peace? What was the experience in the Northern Irish case?

Ahern said that during the worse period of the Troubles, businesses got on with their work as best they could. Businesses were often subject to bombings because they were one side or the other, but for the most part, they just got on. Once the business groups saw an opportunity at a macro level to indicate to their employees and the community that there was a benefit in this peace, they kicked in and got involved. Ahern thinks that business groups and other non-governmental organisations have a significant role to play. They have the power to help implement something like the Good Friday Agreement and get the buy-in from people.

■ Northern Ireland's, especially Belfast's, economy is booming. What were the main strategies that Northern Ireland implemented after the signing of the Good Friday Agreement? How will they adapt to challenges such as pandemic and climate change?

Ahern explained that Belfast during the Troubles was a no-go area because of the conflict. Now, it is a different place and promotes itself well. The film industry is growing in Northern Ireland, culminating with the very popular hit series Game of Thrones. It was unimaginable for someone who grew up during the Troubles that Belfast would become a hub for filmmaking. During the conflict, the tourism board in the Republic did not want to promote anything to do with Northern Ireland because they did not want to remind potential tourists that there was a conflict just a couple of miles up the road. The tourism promotion body turned its back also on the border counties for the same reason. Today, there is a cross-border organisation that promotes both south and north of the border for trade and tourism.

Ahern said that on the island of Ireland there is a large beef sector that creates

methane, a huge problem regarding the CO2 levels. When there is rapid economic growth, people chase a moving target. However, this also creates problems regarding the climate. These are big challenges. Ahern said that compared to the north, the south is better at responding to issues at hand. Northern Ireland's devolved powers means that they rely on Westminster for decision making. There were also problems with the pandemic because of the free movement between north and south. Ahern expressed that the border counties suffered the worst from the pandemic because the two health systems in Northern Ireland and the Republic of Ireland could not agree on restrictions and what to do.

■ It is undeniable that, both in the Northern Irish and Turkish cases, violence played a crucial role in putting the issues on the political agenda. How do you make sense of this fact? Also, how is it possible to convey a message that would convince people that peace is for their benefit, going beyond their grievances?

Ahern agreed that without violence, the eyes of the world would not have been on Northern Ireland. However, it is important to remember, as John Hume said, that it was not about a United Ireland but rather about uniting the people on the island of Ireland. Ahern noted that it was a shame that Turkey's quest to join the EU has waned a little in recent years, as the multifaceted approach to the peace process in Northern Ireland proved very beneficial. At an individual political level, the personalities of Bertie Ahern and Albert Reynolds were magnificent in the way they approached the negotiations and broke down a lot of personal barriers with some staunch Unionists in Northern Ireland. The same can be said for the work that Tony Blair did, he spent so much personal time in Ireland. Internationalised the problem and made a problem that was beyond a "British problem". One of the first acts of Bill Clinton as President was to organise the Washington Conference, which Unionists boycotted. Clinton made a speech about Ireland and committed to help-

ing. The Unionists then saw that there was a benefit for them in participating, as it allowed them to give the other side of the story. They also saw the economic opportunity that would come with USA's involvement.

■ **Turkey is going through a dark time when there is not much hope regarding peace. There is a decreased level of armed clashes but most of the issues regarding the conflict remain pertinent. What can be done during these challenging times?**

Ahern said that it is important to not perceive the absence of violence as a sign that things have settled. It is a time to use all tools to ensure that violence does not return. In the Northern Irish case when things got very bad, when some very serious incidents happened like bombings, often the immediate reaction was increased grievances and hatred. However, realising that if there was going to be any possibility of peace, you had to sit down with the other side was a turning point. Ahern recalled giving a presentation a few years ago in Ankara, near the railway station. A week later there was an explosion, killing 100 people. At the conference, he discussed what to do when there is a derailing of the talks. Ahern reiterated his point about not stopping and doubling efforts during these challenging times.

■ **What are the advantages of having a process that took place behind closed doors? Would transparency not help gain public support?**

Ahern said that, luckily, in Ireland that the media played an important and responsible role during the peace process. A lot of the time they were aware of what was happening, but they did not report it. There was an understanding that they did not want to create difficulty if they became aware of things that were happening. The media allowed the discussions to take place in a place of trust. There should be transparency, but also must be understood that some things happen behind closed doors.

Participant during the question and answers session.

Discussion Session:

Peace Dividends in Turkey

Cost of the Conflict

Participants started the discussion by talking about the cost of the conflict. Despite the human cost, it is believed that the conflict cost the region and the country's economy billions of dollars. In the 2000s, it was argued that the underdevelopment in the region was attributed to two things:

1. bad policies and
2. the negative effects of the environment of conflict and violence.

The discriminatory practices of the state resulted in many missed opportunities. The region was left behind in many investment and development opportunities since the establishment of the Republic. Often, the state's justification was that they believed the land would be used to generate revenue for the armed organisation. One participant talked about how, three years ago, the Ministry of Industry said that they wanted to establish new organised industrial zones. They were planning to hand out plots for this purpose, except for in Diyarbakir and the region. While this can be a potentially understandable concern for the government, it should also be noted that people who mostly suffer from this decision are Kurdish people living in the region. The zones would benefit the economy, create employment, and benefit the population at large. The participant mentioned that this was only an example of the hurdles they face.

⁽²⁾ Village guards are Gendarmerie General Command-aligned Border guards. Their stated purpose was to act as a local militia in towns and villages, protecting against attacks the armed organisation. Although on the payroll of the Turkish state to help ensure security, the guards are more often associated with human rights violations of civilians and each other. Reports of criminal acts and rights violations carried out by the village guards in Turkey have led international community to call for the abolition of the system.

The group mentioned that the cost of the conflict could be grouped under three categories;

1. the direct costs of the conflict,
2. the lost revenues that would have come from tourism, investments, as well as energy and agriculture sectors if it was not for the conflict in the region,
3. the general loss that occurs from all these costs to the resources of the country.

Some participants also stated that there is a need to consider the revenues of the conflict. The military is a growing industry in Turkey that brings a considerable amount of money to the country. It is one of the few growing industries in Turkey, despite everything. Because of the experience with the forty years old conflict, there is also know-how. Even though this is not revenue that is to be proud of, it is also a reality that should not be ignored in these conversations. Similarly, another participant also gave the examples of village guards (köy korucuları), a system in which the livelihoods of many depend on the continuation of the conflict.⁽²⁾ Various economic structures benefit from the conflict. However, it was argued that, even though the economic costs of the conflict are most likely to be more than its revenue, there is also a major moral argument. The revenues that derive from a war economy often lead to increased authoritarianism and corruption. It is not revenue that benefits the overall society, but often a few. The dividends of peace would have a larger regional and national benefit.

Economic Advancements During the Peace Process

Participants spoke about the peace dividends in Turkey by focusing on what happened during the previous peace process. They expressed that there were very visible advancements made in industry and tourism in the region. During this time, the number of visitors coming to south-eastern cities increased dramatically, reaching unprecedented numbers. In turn, investments in cultural heritage projects and in the field of gastronomy increased, making the region even more attractive. Back then, there was eventually a need to increase the capacity of the hotels as well. Before the process, the total number of available beds in Diyarbakir hotels was around 2,000. Nowadays, this number is around 7,000.

Even though there were issues regarding the lack of sufficient preparation and infrastructure, at the start of the process there were also comprehensive incentive policies and development projects. Many businesses were established during that period.

Turkey's exports to Iraq in 2011 totalled around 8 billion dollars, most of it to the Kurdistan region. In 2013, this number increased nearly 50% and reached 12 billion dollars, making Iraq the second most exported country. Today, this number is 7 billion dollars, and Iraq is in fifth place amongst the most exported countries. There was also a similar pattern in Diyarbakir, with exports to Iraq reaching 281 million dollars in 2013, a number that has not been reached since then. During the period of the peace process, Turkey's gross national product (GNP) reached 900 billion dollars, the highest number to date. Often, there is a tendency to talk about the negatives of the peace process. However, there were also a lot of good things that happened during that period.

Referring to the increase in tourism, trade, and investments in the region during the peace process, participants talked about how the economic advancements that were made during the process can be considered as the biggest proof of an economic argument for peace.

Participants
engaging
in the
discussion
session.

Changing Circumstances

Most of the participants remembered the 1990s, the height of the conflict, and shared their experiences from that time. It was a period when Kurdish villages were evacuated and burned down. The army would declare that the villages must be evacuated in two days and later bomb the area. More than one million people were forcibly displaced as a result. There was a rural to urban migration. Diyarbakir is one of the cities that has greatly felt the consequences of this. At the same time, there were also human rights violations, widespread cases of torture in Diyarbakir prison. However, people mostly perceived these as exclusionary practices of the state, the military. People were not directly put against each other.

The discussion focused on how, before, the main interlocutors of the political and social exclusion of Kurds were seen as the army and the state. However, in recent years there is also growing economic discrimination against Kurds that is deepening divisions and creating grievances amongst ordinary people. One participant argued that, if this continues, the consequences of the latter might be more challenging to address. The increased levels of nepotism, patronage, nationalism, and corruption victimise ordinary Kurdish people who in turn start having increased levels of grievances against people from certain groups, places. This is a dangerous path that is ever-deepening, leading to economic discrimination.

Participants expressed that people's properties and assets, are being confiscated. In the long run, these economic problems might be more difficult to resolve than political problems such as education in the mother language. This could bring about an even worse conflict. The economic and psychological cost of the destruction that took place in cities during the armed clashes is also immense. There is also the issue of state-appointed trustees. Putting aside the fact that they are an anti-democratic practice, the priorities of the trustees and the priorities of the cities that they are meant to work for, do not match. There is a dramatic waste of resources. The resources are not spent in a way that meets the demands and needs of the people.

Currently, there is a stable situation with regards to the Kurdish issue. There is a security-based approach by the government that has created a type of stability. There are no active armed clashes. Even this has created economic mobility. For example, tourism is still a major source of income for the regions. The levels are much higher than during conflict times. There are also some advancements in certain sectors

such as textile. However, there is still uncertainty. In order to attract investments, there is a need to have lasting peace, not a period where there is a lack of violence. For example, one participant talked about how 26 companies came to Diyarbakir to establish factories. All 26 factories were owned by the Kurdish people. There was no single Turkish businessperson. There is a conviction that this lack of violence is a temporary thing. This is something that is on the back of the minds of anyone who is considering investing in the region, including foreign investors. The region is seen as unpredictable. The lack of violence is not enough incentive for investors. Turkey is going through a time when there is no active armed conflict, but it is also a time when economic shrinkage is at its highest rate. This is proof that the lack of violence is not enough. There needs to be a comprehensive and inclusive process.

Participants also talked about how there is an overall need for democratisation in Turkey. Discussions about the economy cannot ignore the current state in which the country's economy is in. The cost of conflict is only one of the problems. There are many other elements that can help better the economic situation. There is a structural problem, a political and judicial problem. There is no institutional memory. Therefore, the problems that exist would not solely be solved with a change of government. Participant also talked about how the international community can take a stance and choose to invest in the region to boost the economy and to create alternatives.

Lastly, participants talked about how to make an economic argument for peace to convince ordinary people. It was mentioned that while ordinary citizens who do not live in the region might have little interest in the Kurdish issue, they might have an interest in increased economic opportunities, investment, and trade options. Turkey is going through an economically difficult period; everyone is talking about the economy. Therefore, making an economic argument for addressing the Kurdish issue could help generate wider support for a possible peace process. Here, the difficulties of overcoming nationalist reflexes were also discussed. The discussions demonstrated that, apart from a small group, the current state in Turkey benefits no one, socially or economically. Investing in peace would potentially benefit everyone. Economists, businesspeople, and politicians need to make this point loudly and clearly.

conclusion

DPI's reverse Comparative Study Visit (CSV) brought together, an experienced politician, former Minister of Defence and Minister of Foreign Affairs, Dermot Ahern with a diverse group of businesspeople, including heads of chambers of commerce and industry and various business associations, based in Eastern and South-eastern regions, as well as civil society actors and political party representatives responsible for the economy. Ahern's experience and account of the economic situation in Northern Ireland and six countries bordering Northern Ireland in the Republic of Ireland before and after the peace agreement provided a base for a fruitful discussion.

During a time when there is a growing economic turmoil in Turkey, talking about the dividends of peace is especially befitting. Participants' accounts of the economic developments that happened in the region and Turkey in general during the peace process are yet another proof of this. However, it was again in this meeting mentioned that any attempts to address the Kurdish issue and the economic costs of this issue need to go in hand with overall democratisation to ensure stability and in turn result in increased prosperity. DPI will continue to organise regular meetings with the economy group to further these discussions.

The event forms part of a larger series of activities planned in the context of the project: "Forging Pathways to Peace and Democracy in Turkey", supported by the Norwegian, Irish, and Swiss governments.

Group picture
with the
participants
and the speaker,
Dermot Ahern.

Yayınlayan

Demokratik Gelişim Enstitüsü

11 Guilford Street

London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org

info@democraticprogress.org

+ 44 (0) 20 7405 3835

Design, typesetting and cover design copyright © Medya Production Center

© DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü

DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır.

Vakıf kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108

Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin yada önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz. Bu durumun dışındaki her tür kopyalama için yayıncıdan yazılı izin alınması gerekmektedir. Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.

ULUSAL SINIRLARIN ÖTESİNDE

BARIŞIN KÂR PAYI

İstanbul, 6 Kasım 2021

içindekiler

32 Önsöz

34 Giriş

36 Barışın Getirileri:
Kuzey İrlanda'dan Ekonomi Dersi

37 Barış Anlaşması Öncesindeki Ekonomik Mahrumiyet

38 Uluslararası Katılım

39 Tüm adayı kapsayan bir ekonomi

40 Barışın Getirileri Raporu

40 Günümüzde Adanın Ekonomisi

42 Soru ve Cevaplar

46 Tartışma Oturumu:
Türkiye'de Barışın Getirileri

46 Çatışmanın Maliyeti

48 Barış Süreci Esnasında Ekonomik Atılımlar

50 Değişen Koşullar

52 Sonuç

54 Participant List / Katılımcı Listesi

58 Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün
Amaçları ve Hedefleri

60 Yönetim Kurulu Üyeleri

66 Uzmanlar Kurulu Üyeleri

önsöz

İnsani ve siyasi maliyetlerine ek olarak, çözülmemiş çatışmalar aynı zamanda toplumun tüm kesimlerini etkileyen yaygın ekonomik maliyetler yaratır. Düşük üretim ve çıktı seviyeleri, düşük düzeyde (yabancı) yatırım ve büyüme, bir ülkede devam eden çatışmanın en bilinen ekonomik sonuçları arasındadır. Kırk yıl süren çatışmanın ekonomik sonuçları, ülkenin ekonomik sıkıntılardan geçtiği bir dönemde özellikle önemli bir mesele olan Türkiye örneğinde de geçerlidir. 6 Kasım'da DPI, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası iş birliğiyle İstanbul'da 'Barışın Getirileri: Ulusal Sınırların Ötesinde' başlıklı bir ters Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti düzenledi. Etkinlik, çatışma, barış ve ekonomi arasındaki ilişkiler ağını ilgili uluslararası deneyimlerden edinilen dersler aracılığıyla keşfetmeyi amaçlayan bir dizi olan 'Türkiye'de barışın getirilerinin haritalandırılması' başlıklı dizi kapsamında düzenlenen ikinci toplantıydı ve Kuzey İrlanda deneyimi üzerine konuşuldu. Etkinlik ayrıca, çatışmanın maliyetlerini ve barışın olası getirilerini keşfederek, Türkiye'de barışın ekonomik mantığına ilişkin tartışmaya katkıda bulunmayı amaçladı.

Toplantı, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde bulunan ticaret ve sanayi odaları başkanları ve çeşitli iş adamları derneklerinin yanı sıra sivil toplum aktörleri ve ekonomiden sorumlu siyasi parti temsilcileri de dahil olmak üzere çok çeşitli bir katılımcı profilini bir araya getirdi. DPI etkinlikleri nezdinde çeşitliliği artırırken sürekliliği sağlamak adına grup, hem geçmişten gelen hem de yeni katılımcıları içeriyordu.

Açılış konuşmacısı İrlanda Cumhuriyeti eski Dışişleri Bakanı Dermot Ahern, Kuzey İrlanda barış süreci deneyiminde önemli bir rolü olan bir politikacı olarak sınır yakınında yaşamaya dair tecrübelerini aktardı. Ahern, Kuzey İrlanda'da var olan ekonomik eşitsizlikleri ve İrlanda Cumhuriyeti'nin Kuzey İrlanda sınırındaki altı bölgesinde çatışma nedeniyle yaşanan ekonomik yoksunluğu anlattı. İş topluluklarının ve ekonomik teşviklerin barış için kamu desteği oluşturmak için oynayabileceği rolü, barışın İrlanda adasının sosyal ve ekonomik koşulları üzerindeki etkisini tartıştı.

Sonrasında katılımcılar, Türkiye'de barış sürecinde elde edilen kazanımlar, sürecin yeniden başlamasının olası faydaları ve ekonomi aracılığıyla barış fikrinin nasıl yeniden gündeme getirilip savunulabileceği hakkında bir tartışma gerçekleştirdiler. Barış sürecinde bölgede ticaret ve yatırımların arttığına değinen katılımcılar, süreç boyunca kaydedilen ekonomik ilerlemelerin, barış için ekonomik bir argümanın en büyük kanıtı olarak görülebileceğini ve Türkiye'nin ekonomik çalkantılardan geçtiği bir dönemde bunun, olası bir barış için daha geniş destek üretebileceğini anlattılar. Bu noktada milliyetçi refleksleri aşmanın zorlukları da tartışıldı.

Genel olarak bakıldığında, Türkiye'nin zor bir döneminde gerçekleştirilen bu ters Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti, iyi zamanlanmış bir etkinlik olduğunu kanıtladı ve ekonomi grubuna, üst düzey bir politikacının Kuzey İrlanda tecrübeleriyle ilgili deneyimlerini dinlemeleri ve kendi deneyimlerini tartışmaları için bir platform sağladı. Katılımcılar, ekonomi serisinin ilk çevrimiçi toplantısının ardından yüz yüze bir etkinliğe katılma fırsatına değer verdiklerini ifade ettiler.

DPI, ekonomiyi Türkiye'de çatışmaların çözümünde oyunun kurallarını değiştiren bir unsur olarak görüyor ve programında barışın getirilerini keşfetmeye devam edecek. Etkinliğin tam ayrıntılı bir özeti, zamanı gelince üretilecek ve dağıtılacaktır. Katılımcı listesi ektedir.

Bu ters Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti, Norveç, İrlanda ve İsviçre hükümetleri tarafından desteklenen "Türkiye'de Barış ve Demokrasiye Giden Yolların Oluşturulması" projesi bağlamında planlanan daha geniş bir faaliyet dizisinin bir parçasını oluşturmaktadır.

Kerim Yıldız

İcra Kurulu Başkanı

Demokratik Gelişim Enstitüsü

giriş

Türkiye'de devam eden Kürt meselesi ve konuya siyasi bir çözüm bulamaması ülkeye büyük bir ekonomik maliyet getirdi. 40 yıldır süren silahlı çatışmanın yarattığı koşullar, ekonomik büyümeyi dört ana şekilde yavaşlatıyor:

1. Silahlı çatışmaların doğrudan maliyetleri
2. Yatırımlarda azalma ve verimlilik kayıpları
3. Doğrudan yabancı yatırımın engellenmesi
4. Turizm gelirlerinde düşüş

Bu konuda çok az veri var ve dolayısıyla çatışmanın dolaylı maliyetlerini içeren doğru hesaplamalar yapmak zor. Ancak, çatışmasız bir Türkiye'nin yıllık büyüme hızının her yıl %1 daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Çatışma neredeyse 40 yıldır devam ettiğinden, boşa harcanan kaynaklar Türkiye'ye trilyonlarca dolara mal oldu. DPI'nin 'Türkiye'de barışın getirilerinin haritalandırılması' başlıklı dizisi, özellikle ülkenin ekonomik krizden geçtiği bir dönemde, Türkiye'de barışın ekonomik mantığı konusundaki tartışmalara katkıda bulunmak için çatışmanın ekonomik maliyetlerini ve barışın olası getirilerini ele almayı amaçlıyor. Bu etkinlikler dizisi, ilgili uluslararası deneyimlerden edinilen dersler aracılığıyla çatışma, barış ve ekonomi arasındaki birbirine bağlı ilişkiyi keşfetmeyi amaçlıyor. Serinin ikinci toplantısı, İstanbul'da gerçekleşen, Kuzey İrlanda deneyiminden çıkarılan derslere odaklanılan "Barışın Getirileri: Ulusal Sınırların Ötesinde" başlıklı Ters Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti oldu. Türkiye Program Başkanı Dr. Esra Elmas, diziyi tanıtarak ve diğer ülke deneyimlerinden ders almanın önemini anlatarak toplantının açılışını yaptı. Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Kaya, Kürt meselesinde ekonominin rolünün çok fazla tartışılmadığına dikkat çekti. Sivil toplum ekonomiden bahsettiğinde çoğu zaman eleştirilse de, bu tartışmalar çatışmanın insani yönüne verilen önemin azlığına işaret etmiyor. Uzun vadeli barışı sağlamak için ekonominin rolü kabul edilmeli ve tartışılmalıdır.

(1) Daha fazla bilgi için DPI'nin yakın zamanda yayınlanan, İzzet Akyol'un kaleme aldığı "40 Yıllık Çatışmanın Türkiye'ye Ekonomik Maliyeti" raporunu okuyabilirsiniz: <https://www.democraticprogress.org/publications/research/the-impact-of-four-decades-of-conflict-on-the-economy-of-turkey/>

**Dermot Ahern ve
Dr. Esra Elmas**

Barışın Getirileri: Kuzey İrlanda'dan Ekonomi Dersi

Eski Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı Dermot Ahern, Kuzey İrlanda'da barış anlaşmasının gerçekleşmesinde etkili oldu ve bizzat kendisi Hayırlı Cuma Anlaşması'nı imzalayanlar arasındaydı. Aradan geçen zamanda BM için arabulucu olarak çalıştı ve İrlanda deneyimine odaklanarak çatışma çözümü üzerinde çalışıyor.

Dermot, sunumuna 1921'de İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda'nın oluşmasına yol açan İrlanda adasının bölünmesini açıklayarak başladı. İçinde bulunduğumuz yıl, yani 2021, adanın bölünmesinin yüzüncü yılı olması nedeniyle önemli. Dermot'a göre, bölünme çözdüğünden daha fazla soruna neden oldu. Sınır, ayırım gözetmeksiz çizildi ve yine de nüfusun Birleşik Krallık'ın bir parçası olarak kalmak isteyen bir kısmını (Birlikçiler) alacak şekilde çizildi, bu sayı yaklaşık 1 milyon kişiye yakındı. Aynı zamanda, aynı bölge kendini İrlandalı olarak tanımlayan ve Birleşik İrlanda'nın bir parçası olmak isteyenler yaklaşık yarım milyon milliyetçiye ev sahipliği yapıyordu. Ayrılmanın ardından gelen çatışma, Birlikçiler ve Cumhuriyetçiler olmak üzere iki grup arasındaydı; bu önemli bir ayırım, zira çatışma genellikle yanlış bir biçimde, Protestanlar ve Katolikler arasındaki dini bir savaş olarak tanımlanıyor.

Kuzey İrlanda'daki Katoliklerin Protestanlara kıyasla istihdam edilme fırsatı üç kat daha azdı ve diğer meselelerin yanı sıra konut ve barınma alanında da ayrımcılığa uğruyorlardı.

Katılımcılar Bertie Ahern tarafından gerçekleştirilen konuşmayı dinlerken.

Barış Anlaşması Öncesindeki Ekonomik Mahrumiyet

Dermot, Kuzey İrlanda'da Sıkıntı Yılları olarak bilinen şiddet dönemi boyunca, ekonomik durumun çok kötü olduğunu aktardı. Bu, o zamanki çatışmanın doğrudan bir sonucuydu. Kuzey İrlanda'daki Katoliklerin Protestanlara kıyasla istihdam edilme fırsatı üç kat daha azdı ve diğer meselelerin yanı sıra konut ve barınma alanında da ayrımcılığa uğruyorlardı. Örneğin, bir bölgenin ekonomik kalkınmasıyla bağlantılı bir mesele olarak yol yapımı bile siyasi bir meseleydi ve yolların olmaması, çoğu zaman Katolik çoğunluğun yaşadığı mahalleleri ekonomik olarak mahrum bırakıyordu. Sadece Kuzey İrlanda değil, aynı zamanda sınır bölgeleri, yani Kuzey İrlanda sınırında yer alan bölgeler de etkilendi. İrlanda Cumhuriyeti'ndeki insanlar şiddet korkusuyla sınırdan uzak durdukları için bu bölgelerin ekonomileri de mahvoldu. Bu bölgelerde turizm, yatırım veya gelişme çok azdı veya hiç yoktu.

Uluslararası Katılım

Dermot, bölge ekonomisine doğrudan veya dolaylı olarak uluslararası desteğin önemine ve bunun nihai barış anlaşmasında nasıl bir rol oynadığına dikkat çekti. İlk olarak ABD, sınır bölgelerine ve Kuzey İrlanda'ya mali açıdan yardımcı olacak bir fon kurdu, iş gruplarına ve küçük işletme sahiplerine küçük miktarlarda çekirdek sermaye teklif etti. Fon, işyerinde ayrımcılık yapılmamasını savunan McBride ilkeleri üzerine kurulmuştu. Bu, Kuzey İrlanda'daki işletmelerde ayrımcılık yapılmamasını sağlamaya yardımcı oldu ve topluluklar arası katılımı destekledi. İkinci olarak, Avrupa Tek Senedi bir kez daha AB ülkelerini kapsadı. Hem İrlanda Cumhuriyeti hem de Birleşik Krallık, Avrupa Tek Senedi'nin taraflarıydı. Senet aynı zamanda İrlanda Cumhuriyeti'ni Birleşik Krallık ile aynı seviyeye yükselterek İrlanda Cumhuriyeti'ne uluslararası düzeyde belirli bir statü kazandırdı, bu da Birleşik Krallık'ın İrlanda Cumhuriyeti'ne eşit muamele etmesi gerektiği anlamına geliyordu. Arabalar ve insanlar için sınırı geçerken artık gümrük kontrolleri de yoktu. Gümrük kontrolleri ortadan kalktı ve Kuzey İrlanda ile İrlanda Cumhuriyeti arasında ticaret son derece kolaylaştı.

Fon, işyerinde ayrımcılık yapılmamasını savunan McBride ilkeleri üzerine kurulmuştu. Bu, Kuzey İrlanda'daki işletmelerde ayrımcılık yapılmamasını sağlamaya yardımcı oldu ve topluluklar arası katılımı destekledi.

Kuzey İrlanda'daki iş grupları ve sendikalar, güvenlik maliyetleri olarak ne kadar ödediklerini ve Sorunlar döneminin işletmelerine doğrudan yol açtığı maliyetleri göstermek için bir araya geldi.

Tüm Adayı Kapsayan Bir Ekonomi

Hayırlı Cuma Anlaşması imzalandıktan ve anayasal ve siyasi meseleler askıya alındıktan sonra, hem Birlikçilerin hem de Cumhuriyetçilerin katılımını ve desteğini güvence altına almak adına 'Tüm Ada Ekonomisi' vurgulandı. "Tüm İrlanda" yaklaşımı benimsenmiş olsaydı, terim "birleşik İrlanda"yı çok fazla çağrıştıracığından Birlikçilerin bunu desteklememe olasılığı çok yüksekti. Bir adada iki ayrı küçük ekonominin olması mantıklı değildi. Tüm ada mobil şebeke tarifesi ve tüm ada enerjisi, ekonomiyi canlandırmaya yardımcı olan ve bir birlik duygusu yaratan pratik girişimler arasındaydı. Bugün, bir zamanlar Kuzey İrlanda'da yaşanan şiddetten büyük ölçüde etkilenen bölgelere Doğrudan Yabancı Yatırımı çeken geniş bir sınır ötesi iş birliği mevcut. Ahern, şu ana kadar önemli sorunlar çıkmasa da, Brexit'in bazı kesimlere ayrılık ve bölünmeleri ön plana çıkarma fırsatı verdiğini söyledi. Bununla birlikte barış süreci, Kuzey İrlanda'da siyasi ve anayasal istikrar yaratmış ve bu da adanın ekonomik refahını sağlayarak barışı destekler nitelikte güçlü bir argüman öne sürmüştür.

Barışın Getirileri Raporu

Kuzey İrlanda'da şiddetin maliyetini ve barışın faydalarını gösteren Barışın Getirileri Raporu, 1990'larda ateşkesin hemen ardından yazılmıştır. Kuzey İrlanda'daki iş grupları ve sendikalar, güvenlik maliyetleri olarak ne kadar ödediklerini ve Sıkıntı Yılları'nın işletmelerine doğrudan yol açtığı maliyetleri göstermek için bir araya geldi. Bunun ardından aynı grup, ateşkesin sona ermesi ile Hayırlı Cuma Anlaşması'nın imzalanması arasında, barışın ekonomik getirilerini ve bunun İrlanda'daki pek çok küçük işletme için ekonomik olarak nasıl faydalı olduğunu göstermek ve teşvik etmek için bir taban medya kampanyası başlattı. Bu grupta hem Birlikçiler hem Cumhuriyetçiler yer alıyordu. Bu taban kampanyası, hem İrlanda Cumhuriyeti hem de Birleşik Krallık hükümetlerine tek ağızdan çıkan bir "barış ekonomik iyileşme ve büyük sosyal faydalar getirir" mesajı vererek baskı yaptı. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın oylaması öncesinde, aynı iş grubu ve sendikalar 'evet' oyunu teşvik etmek için bir araya geldi.

Günümüzde Adanın Ekonomisi

Dermot sunumunu İrlanda Cumhuriyeti'ndeki Ulusal Ekonomik ve Sosyal Konsey tarafından hazırlanan ve İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda'da 2000 ve 2018 yılları arasındaki ekonomik büyümeyi gösteren bir rapora atıfta bulunarak tamamladı. İrlanda Cumhuriyeti'nde ilgili dönemde ekonomik büyüme %30 iken Kuzey İrlanda'da %14 olmuştur. Rapor ayrıca İrlanda Cumhuriyeti'nde üçüncü düzey eğitimin %47 ve Kuzey İrlanda'da %40 olduğunu vurgulamaktadır. Sınır bölgelerinde 23 yıllık barıştan sonra bile halkın harcanabilir geliri ülke ortalamasının %18 altındadır. Bu gelişen ekonomi, artan yüksek öğrenim seviyeleri ve ekonomik istikrar aynı zamanda bölgeyi Amazon ve Google gibi Avrupa genel merkezleri İrlanda'da bulunan birçok uluslararası şirket için cazip hale getirdi ve büyüyen ekonomiye daha fazla katkıda bulundu.

**Katılımcılar
Dermot
Ahern'ün
konuşmasını
dinlerken.**

Soru ve Cevaplar

■ Ortaklaşan ekonomik çıkarlar iş topluluklarının barışa yatırım yapması için ikna edici bir argüman mı? Kuzey İrlanda örneğindeki deneyim nasıldı?

Ahern, Sıkıntı Yılları'nın en kötü zamanlarında dahi işletmelerin ellerinden geleni yapıp yola devam etmeye çalıştıklarını aktardı. İşletmeler bir ya da diğer tarafa ait oldukları için bombalı saldırılara uğrayabiliyordu, fakat işletme sahipleri genelde devam etmeye çalışıyordu. İş dünyası makro düzeyde barış fikrinin bir fırsat sunduğunu, çalışanları ve nüfusu buna ikna edebileceklerini gördüklerinde sürece dahil olmaya başladılar. Ahern, iş dünyasının ve diğer devlet dışı oluşumların süreçte oynayabileceği önemli bir rol olduğunu düşünüyor. Bu tür oluşumların Hayırlı Cuma Anlaşması'nı gerçekleştirerek insanların desteğini alma imkânı var.

■ Kuzey İrlanda'nın, özellikle Belfast'ın ekonomisi iyi anlamda bir patlama yaşıyor. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın imzalanmasından sonra Kuzey İrlanda'nın uyguladığı ana stratejiler nelerdi? Salgın ve iklim değişikliği gibi zorluklara nasıl uyum sağlayacaklar?

Ahern, Sıkıntı Yılları sırasında Belfast'ın çatışma nedeniyle girilmez bir bölge olduğunu açıkladı. Günümüzde ise burası farklı bir yer hâline geldi ve artık kendini dünyaya tanıtmayı iyi beceriyor. Kuzey İrlanda'daki film endüstrisi git gide büyüyor ve hatta popüler dizi Game of Thrones ile doruk noktasına ulaştı. Belfast'ın film yapımı için bir merkez haline gelmesi, Sıkıntı Yılları döneminde büyüyen biri için hayal bile edilemezdi. Çatışma sırasında, İrlanda Cumhuriyeti'ndeki turizm kurulu, Kuzey İrlanda ile ilgili hiçbir şeyin tanıtımını yapmak istemezdi çünkü potansiyel turistlere yolun sadece birkaç kilometre ötesinde bir çatışma olduğunu hatırlatmayı tercih etmiyorlardı. Turizm tanıtım kurulu aynı nedenle sınır ilçelerine de sırtını dönmüştü. Günümüzde sınırın hem güneyini hem de kuzeyini ticaret ve turizm için destekleyen ve teşvik eden bir sınır ötesi örgüt mevcut.

Ahern, İrlanda adasında CO2 seviyeleriyle ilgili büyük bir sorun olarak, metan üretimine sebep olan büyük bir sığır eti sektörü olduğunu söyledi. Hızlı ekonomik büyüme olduğunda, insanlar hareketli bir hedefin peşinden giderler. Ancak bu durum iklim açısından da sorunlar yaratmaktadır. Bunlar önemli zorluklar. Ahern, kuzeye kıyasla güneyin mevcut sorunlara yanıt vermede daha iyi olduğunu söyledi. Kuzey İrlanda'nın devredilmiş yetkileri, karar verme konusunda Westminster'a baktıkları anlamına geliyor. Kuzey ve güney arasındaki serbest dolaşım nedeniyle pandemi ile ilgili sorunlar da yaşandı. Ahern, Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'ndeki iki ayrı sağlık sisteminin kısıtlamalar ve ne yapılması gerektiği konusunda anlaşamaması nedeniyle pandemiden en çok sınırdaki bölgelerin zarar gördüğünü ifade etti.

■ Hem Kuzey İrlanda'da hem de Türkiye'de yaşanan vakalarda, konuların siyasi gündeme getirilmesinde şiddetin önemli bir rol oynadığı yadsınamaz. Bu gerçeği nasıl anlamlandırıyor sunuz? Ayrıca insanları, mağduriyetlerinin ötesine geçerek, barışın kendi çıkarları için olduğuna ikna edecek bir mesaj nasıl iletilebilir?

Ahern, şiddet olmasaydı dünyanın gözlerini Kuzey İrlanda'ya çevirmeyeceği konusunda hemfikir olduğunu ifade etti. Ancak, John Hume'un dediği gibi, bunun Birleşik İrlanda ideali ile ilgili değil, İrlanda adasındaki insanları birleştirmeye ilgili olduğunu hatırlamak önemlidir. Ahern, Kuzey İrlanda'daki barış sürecine çok yönlü yaklaşımın çok faydalı olduğunu, dolayısıyla Türkiye'nin AB'ye katılım çabalarının son yıllarda biraz azalmasının üzücü olduğunu kaydetti. Bireysel siyasi düzeyde, Bertie Ahern ve Albert Reynolds'ın kişilikleri, müzakerelere yaklaşma ve Kuzey İrlanda'daki bazı sadık Birlikçilerle Cumhuriyetçiler arasında mevcut olan duvarları aşma biçimleri bakımından muhteşemdi. Aynı şey Tony Blair'in yaptığı iş için de söylenebilir; kendisi kişisel olarak İrlanda'da çok fazla zaman geçirdi. Sorunu uluslararasılaştırdı ve "İngiliz sorunu" nun ötesinde bir sorun haline getirdi. Bill Clinton'ın Başkan olarak ilk icraatlarından biri, Birlikçilerin boykot

ettiği Washington Konferansı'nı düzenlemek oldu. Clinton İrlanda hakkında bir konuşma yaptı ve sorunun çözümüne yardım etmeyi taahhüt etti. Birlikçiler daha sonra, hikayenin diğer tarafını anlatmalarına izin verdiği için, katılmanın kendileri için daha faydalı olacağını gördüler. ABD'nin müdahalesiyle ortaya çıkacak ekonomik fırsatları da gördüler.

■ Türkiye barış konusunda pek umudun olmadığı karanlık bir dönemden geçiyor. Silahlı çatışmalarda azalma var, ancak çatışmayla ilgili sorunların çoğu geçerliliğini koruyor. Bu zorlu zamanlarda neler yapılabilir?

Ahern, şiddetin yokluğunu işlerin yoluna girdiğinin bir işareti olarak algılamamanın önemli olduğunu söyledi. Şiddetin yeniden patlak vermesini engellemek için tüm araçları kullanmak gerekir. Kuzey İrlanda örneğinde, işler çok kötüye gittiğinde, bombalı saldırılar gibi bazı çok ciddi olaylar olduğunda, genellikle o anda verilen tepki, mağduriyet ve nefret hislerinin yoğunlaşması olurdu. Ancak barış ihtimali olabilmesi için karşı tarafla aynı masaya oturulması gerektiğini anlamak, bir dönüm noktası oldu. Ahern, birkaç yıl önce Ankara'da tren garına yakın bir konumda bir sunum yaptığını hatırladı. Bu noktada bir hafta sonra bir patlama oldu ve 100 kişi öldü. Konferansta, görüşmelerin raydan çıkması durumunda ne yapılması gerektiğini anlatmıştı. Ahern, bu zorlu zamanlarda durmamak ve çabalarını iki katına çıkarmak gerektiğine yönelik görüşünü tekrarladı.

■ Kapalı kapılar ardında gerçekleşen bir sürecin avantajları nelerdir? Şeffaflık, halkın desteğini kazanmaya yardımcı olmaz mı?

Ahern, neyse ki İrlanda'da medyanın barış sürecinde önemli ve sorumluluk sahibi bir rol oynadığını belirtti. Medya çoğu zaman neler olduğunun farkındaydı ama bunlar haberleştirilmedi. Olanların farkına olsalar dahi sorun yaratmak istemediklerine dair bir kabul mevcuttu. Medya böylece, tartışmaların güven ortamında gerçekleşmesine izin verdi. Şeffaflık olmalı, ancak bazı şeylerin kapalı kapılar ardında gerçekleşmesi gerektiği de anlaşılmalıdır.

Soru cevap oturumu esnasında katılımcılar.

Tartışma Oturumu:

Türkiye’de Barışın Getirileri

Çatışmanın Maliyeti

Katılımcılar tartışmaya çatışmanın maliyeti hakkında konuşarak başladılar. İnsani maliyeti bir yana, çatışmanın bölgeye ve ülke ekonomisine milyarlarca dolara mal olduğuna inanılıyor. 2000’li yıllarda bölgedeki geri kalmışlığın iki unsura atfedildiği öne sürüldü:

1. kötü politikalar ve
2. çatışma ve şiddet ortamının olumsuz etkileri.

Devletin ayrımcı uygulamaları birçok fırsatın kaçırılmasına neden oldu. Bölge, Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana birçok yatırım ve gelişme fırsatından faydalanamadı. Çoğu zaman, devletin gerekçesi, arazinin silahlı örgüt adına gelir elde etmek için kullanılacağı oldu. Bir katılımcı, üç yıl önce Sanayi Bakanlığı’nın yeni organize sanayi bölgeleri kurmak istediklerini söylediğini aktardı. Diyarbakır ve bölge haricindeki yerlerde bu amaçla arsa dağıtmayı planlıyorlardı. Bu, hükümet açısından belki olarak anlaşılabilir bir endişe olsa da, bu karardan en çok zarar görenlerin bölgede yaşayan Kürtler olduğunu da belirtmek gerekir. Sanayi bölgeleri ekonomiye fayda sağlayacak, istihdam yaratacak ve genel olarak halka fayda sağlayacaktır. Katılımcı bunun karşılaştıkları engellerin sadece bir örneği olduğunu ifade etti.

(2) Köy korucuları, Jandarma Genel Komutanlığı bağlantılı hudut korucularıdır. Belirtilen amaçları, kasaba ve köylerde yerel bir milis olarak hareket ederek silahlı örgütün saldırılarına karşı korumaktır. Güvenlik sağlamak için Türkiye devleti tarafından işe alınmalarına rağmen, korucular daha çok sivililerin ve birbirlerinin insan hakları ihlalleriyle ilişkilendiriliyor. Türkiye’de korucular tarafından gerçekleştirilen suç ve hak ihlallerine ilişkin haberler, uluslararası camiayı sistemin kaldırılması çağrısında bulunmaya yöneltti.

Grup, çatışmanın maliyetinin üç kategori altında sınıflandırılabilceğini belirtti:

1. çatışmanın doğrudan maliyetleri,
2. bölgedeki çatışma olmasaydı turizm, yatırım, enerji ve tarım sektörlerinden elde edilecek gelir kaybı,
3. bütün bu maliyetlerin ülkenin kaynaklarına yönelik yarattığı genel kayıp.

Bazı katılımcılar çatışmadan doğan gelir kaynaklarının da dikkate alınması gerektiğini belirttiler. Ordu, Türkiye’de ülkeye önemli miktarda para getiren ve büyüyen bir endüstridir. Türkiye’de her şeye rağmen büyüyen ender sektörlerden biridir. Kırk yıllık çatışma deneyiminden dolayı, bilgi birikimi de var. Bu gurur duyulacak bir gelir olmasa da böylesi diyaloglarda de göz ardı edilmemesi gereken bir gerçek. Benzer şekilde, başka bir katılımcı da birçok kişinin geçimini, çatışmanın devamına bağlı olan bir sistem olan koruculuktan sağladığını aktardı. Çeşitli ekonomik yapılar çatışmadan istifade eder. Bununla birlikte, çatışmanın ekonomik maliyetlerinin gelirlerinden daha fazla olması muhtemel olsa da, büyük bir ahlaki argümanın da söz konusu olduğu ifade edildi. Savaş ekonomisinden elde edilen gelirler genellikle artan otoriterliğe ve yolsuzluğa yol açar. Bunlar genelde toplumun tamamına değil az sayıda kişiye fayda sağlayan gelirlerdir. Barışın getirileri daha büyük ve geniş bölgesel ve ulusal fayda sağlayacaktır.

Barış Süreci Esnasında Ekonomik Atılımlar

Katılımcılar, önceki barış sürecinde neler olduğuna odaklanarak Türkiye'deki barışın getirileri hakkında konuştular. Bölgede sanayi ve turizmde gözle görülür gelişmeler olduğunu ifade ettiler. Bu süre zarfında, güneydoğu şehirlerine gelen ziyaretçi sayısı çarpıcı bir şekilde artarak görülmemiş sayılara ulaştı. Buna karşılık kültürel miras projeleri ve gastronomi alanındaki yatırımlar artarak bölgeyi daha da çekici hale getirdi. Bu dönemde otellerin de kapasitesini artırma ihtiyacı doğdu. Süreç öncesinde Diyarbakır otellerinde mevcut toplam yatak sayısı 2 bin civarındaydı. Günümüzde bu sayı 7.000 civarındadır.

Yeterli hazırlık ve altyapı eksikliği ile ilgili sorunlar olsa da, sürecin başında kapsamlı teşvik politikaları ve kalkınma projeleri de vardı. Bu dönemde birçok işletme kuruldu.

Türkiye'nin 2011 yılında Irak'a ihracatı, çoğu Kürdistan bölgesine olmak üzere 8 milyar dolar civarında gerçekleşti. 2013 yılında bu rakam yaklaşık %50 artarak 12 milyar dolara ulaştı ve Irak'ı en çok ihracat yapılan ikinci ülke konumuna getirdi. Bugün bu rakam 7 milyar dolar ve Irak en çok ihracat yapılan ülkeler arasında beşinci sırada yer alıyor. Diyarbakır'da da benzer bir tablo vardı ve Irak'a 2013'te 281 milyon dolara ulaşan ihracat o zamandan bu yana henüz aşamadı. Barış sürecinde Türkiye'nin gayri safi milli hasılası (GSMH) bugüne kadarki en yüksek rakam olan 900 milyar dolara ulaştı. Çoğu zaman, barış sürecinin olumsuzluklarından bahsetmeye yönelik bir eğilim söz konusu. Ancak bu süre zarfında çok güzel şeyler de oldu.

Barış sürecinde bölgede turizm, ticaret ve yatırımların arttığına değinen katılımcılar, süreçte yaşanan ekonomik gelişmelerin barışa yönelik ekonomik argümanın en büyük destekleyicisi olarak değerlendirilebileceğini anlattılar.

Tartışma oturumu esnasında katılımcılar.

Değişen Koşullar

Katılımcıların çoğu 1990'ları, çatışmanın doruk noktasını anarak o zamandan deneyimlerini paylaştı. Bu, Kürt köylerinin boşaltılıp yakıldığı bir dönemdi. Ordu, köylerin iki gün içinde boşaltılması gerektiğini açıklar ve daha sonra bölgeyi bombalardı. Sonuç olarak bir milyondan fazla insan zorla yerinden edildi. Köyden kente göç vardı. Bunun sonuçlarını en çok hisseden illerden biri de Diyarbakır oldu. Aynı zamanda Diyarbakır Cezaevi'nde insan hakları ihlalleri, yaygın işkence vakaları da yaşandı. Ancak insanlar bunları çoğunlukla devletin, ordunun dışlayıcı uygulamaları olarak algıladı. İnsanlar doğrudan karşı karşıya getirilmedi.

Tartışma, Kürtlerin siyasi ve toplumsal dışlanmasının ana muhataplarının geçmişte nasıl ordu ve devlet olarak görüldüğüne odaklandı. Bununla birlikte, son yıllarda Kürtlere karşı artan ve sıradan insanlar arasında bölünmeleri derinleştiren ve mağduriyetler yaratan bir ekonomik ayrımcılık da var. Bir katılımcı, bu durumun devam etmesi hâlinde yaratacağı sonuçlarla baş edilmemesinin daha zor olabileceğini savundu. Artan adam kayırmacılık, iltimas, milliyetçilik ve yolsuzluk ilişkileri sıradan Kürtleri mağdur ediyor ve mağdur kişiler belirli gruplardan ve yerlerden insanlara karşı artan düzeyde düşmanlık hissetmeye başlıyor. Bu, giderek derinleşen ve ekonomik ayrımcılığa yol açan tehlikeli bir sorundur.

Katılımcılar, kişilerin mal ve varlıklarına el konulduğunu ifade ettiler. Uzun vadede, bu ekonomik sorunların çözülmesi, ana dilde eğitim gibi siyasi sorunlardan daha zor olabilir. Bu daha da kötü bir çatışmayı beraberinde getirebilir. Silahlı çatışmalar sırasında şehirlerde meydana gelen tahribatın ekonomik ve psikolojik maliyeti de çok büyük. Bir de devletin atadığı kayyumlar meselesi var. Anti-demokratik bir uygulama olması bir yana, kayyumların öncelikleri ile çalışacakları şehirlerin öncelikleri örtüşmemektedir. Ciddi bir kaynak israfı söz konusu. Kaynaklar halkın talep ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde kullanılmıyor.

Şu anda Kürt meselesinde istikrarlı bir durum söz konusu. Hükümetin bir tür istikrar yaratan güvenlik temelli bir yaklaşımı var. Aktif silahlı çatışma yok. Bu bile ekonomik hareketlilik yarattı. Örneğin, turizm hala bölgeler için önemli bir gelir kaynağıdır. Turizm seviyesi çatışma zamanlarından çok daha yüksek. Tekstil gibi bazı sektörlerde de bazı gelişmeler var. Ancak, hala belirsizlikler mevcut. Yatırımları cezbedebilmek için şiddetin olmadığı bir döneme değil, kalıcı bir barışa ihtiyaç var.

Örneğin bir katılımcı 26 firmanın fabrika kurmak için Diyarbakır'a geldiğini anlattı. 26 fabrikanın tamamı Kürt şahıslara aitti. Aralarında tek bir Türk iş adamı yoktu. Bu şiddet olmaması hâlinin geçici bir durum olduğuna dair bir kanaat var. Bu, yabancı yatırımcılar da dahil olmak üzere bölgede yatırım yapmayı düşünen herkesin aklında olan bir şey. Bölge öngörülemez, tahmin edilemez olarak görülüyor. Şiddetin olmaması yatırımcılar için yeterli teşvik değil. Türkiye aktif bir silahlı çatışmanın olmadığı ama aynı zamanda ekonomik daralmanın da en yüksek olduğu bir dönemden geçiyor. Bu, şiddetin olmamasının yeterli olmadığını kanıttır. Kapsamlı ve kapsayıcı bir barış süreci olması gerekiyor.

Katılımcılar ayrıca Türkiye'de genel olarak demokratikleşmeye ihtiyaç duyulduğu hakkında da konuştular. Ekonomi ile ilgili tartışmalar kapsamında, ülke ekonomisinin içinde bulunduğu mevcut durumu görmezden gelinemez. Çatışmanın maliyeti sorunlardan sadece biridir. Ekonomik durumu iyileştirmeye yardımcı olabilecek başka birçok unsur var. Yapısal bir sorun var, siyasi ve yargısal bir sorun var. Kurumsal hafıza yok. Dolayısıyla mevcut sorunlar sadece bir hükümet değişikliği ile çözülmeyecektir. Katılımcılar ayrıca, uluslararası camianın ekonomiyi canlandırmak ve alternatifler yaratmak için nasıl bir duruş sergileyip bölgeye yatırım yapmayı tercih edebileceğinden bahsetti.

Son olarak katılımcılar, sıradan insanları ikna etmek için barışa dair ekonomik bir argümanın nasıl üretilebileceği hakkında konuştular. Bölgede yaşamayan sıradan vatandaşların Kürt meselesine çok az ilgi gösterebilecekleri, artan ekonomik fırsatlar, yatırım ve ticaret seçenekleriyle ise daha çok ilgilenebilecekleri belirtildi. Türkiye ekonomik olarak zor bir dönemden geçiyor, herkes ekonomiyi konuşuyor. Bu nedenle, Kürt meselesini ele almak için ekonomik bir argüman ortaya koymak, olası bir barış süreci için daha geniş destek sağlanmasına yardımcı olabilir. Burada milliyetçi refleksleri aşmanın zorlukları da tartışıldı. Tartışmalar, Türkiye'deki mevcut durumun küçük bir grup dışında sosyal ve ekonomik olarak kimseye fayda sağlamadığını gösterdi. Barışa yatırım yapmak potansiyel olarak herkese fayda sağlayacaktır. Ekonomistler, iş adamları ve politikacılar bu noktayı yüksek sesle ve net bir şekilde dile getirmelidir.

sonuç

DPI'nin ters Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti, deneyimli bir politikacı, eski Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı olan Dermot Ahern'ü Doğu ve Güneydoğulu ticaret ve sanayi odaları ve çeşitli iş dernekleri başkanları da dahil olmak üzere çeşitli iş adamlarından oluşan bir grupla bir araya getirdi. Grupta bu kişilerin yanı sıra ekonomiden sorumlu siyasi parti temsilcileri ve sivil toplum aktörleri de vardı. Ahern'ün barış anlaşmasından önce ve sonra Kuzey İrlanda'daki ve İrlanda Cumhuriyeti'ndeki Kuzey İrlanda'ya komşu altı bölgedeki ekonomik duruma ilişkin deneyim aktarımı, verimli bir tartışma için bir temel sağladı.

Türkiye'de artan ekonomik çalkantıların olduğu bir dönemde barışın getirilerinden bahsetmek özellikle yerinde olmuştur. Katılımcıların barış sürecinde bölgede ve Türkiye genelinde yaşanan ekonomik gelişmelere ilişkin ifadeleri bunun bir başka kanıtı. Ancak toplantıda, Kürt sorununu çözmeye yönelik her türlü girişimin ve bu sorunun ekonomik maliyetlerinin, istikrarı sağlamak ve dolayısıyla refahın artmasıyla sonuçlanması için genel demokratikleşme ile birlikte gitmesi gerektiğine değinildi. DPI, bu tartışmaları sürdürmek için ekonomi grubu ile düzenli toplantılar düzenlemeye devam edecektir.

Etkinlik, Norveç, İrlanda ve İsviçre hükümetleri tarafından desteklenen "Türkiye'de Barış ve Demokrasiye Giden Yolların Oluşturulması" projesi kapsamında planlanan daha geniş bir etkinlik dizisinin bir parçasını oluşturuyor.

**Katılımcılar
ve konuşmacı
Dermot Ahern
bir arada.**

participant list | katılımcı listesi

BERRİN TATLI UÇAR	Head of VATSİAD <i>VATSİAD Başkanı</i>	REYHAN AKTAR	Head of Diyarbakır Businesswomen Association (DİKAD) <i>Diyarbakır İş Kadınları Derneği (DİKAD) Başkanı</i>
BURÇ BAYSAL	Head of Diyarbakır Industrialists and Businesspeople Association <i>Diyarbakır Sanayicileri ve İşadamları Derneği Başkanı</i>	ROLAND BRUN	Deputy Consul General the Consulate General of Switzerland in Istanbul <i>Başkonsolos Yardımcısı, İsviçre İstanbul Başkonsolosluğu</i>
ERDAL KOÇ	Head of Muş Chamber of Commerce and Industry <i>Muş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı</i>	RONAN CUNNIFFE	Deputy Head of Mission, Embassy of Ireland to Turkey <i>Misyon Başkan Vekili, İrlanda Türkiye Büyükelçiliği</i>
GARO PAYLAN	HDP MP <i>HDP Milletvekili</i>	SEVDA KESKİN	TOBB Hakkari Women Entrepreneurs Board and Association Chairperson <i>TOBB Hakkari Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Başkanı</i>
MEHMET EMİN EKMEN	Deputy Chairman of DEVA Party & Member of WPC <i>DEVA Partisi Başkan Vekili ve Akil İnsanlar Heyeti Üyesi</i>	ŞAHİSMAIL BEDİRHANOĞLU	Former Head of GUNSIAD <i>Güneydoğu Sanayici ve İş Adamları Derneği (GÜNSİAD) Eski Başkanı</i>
MEHMET KAYA	Head of Diyarbakır Chamber of Commerce and Industry <i>Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı</i>	TUĞRUL ARİK	Founding Council Member of Good Party <i>İyi Parti Kurucu Konsey Üyesi</i>
MESUT AZİZOĞLU	Vice chairperson of Tigris Social Research Centre Committee (DİTAM) <i>Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı</i>	DENİZ CEBE	Interpreter <i>Çevirmen</i>
MÜSLÜM ERBAY	Chairperson of East Industry and Business World Federation (DOĞUSİFED) <i>Doğu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DOĞUSİFED) Başkanı</i>	SERAY OKAN	Interpreter <i>Çevirmen</i>
NEVİN İL	East and Southeast Businesswomen Association (DOĞÜNKAD) <i>Doğu ve Güneydoğu İş Kadınları Derneği (DOĞÜNKAD)</i>	Dr ESRA ELMAS	Head of Turkey Programme, Democratic Progress Institute <i>Türkiye Programı Direktörü, Demokratik Gelişim Enstitüsü</i>
PIRJO VÄLINORO	Deputy Head of Mission, Embassy of Finland to Ankara <i>Misyon Başkan Vekili, Finlandiya Ankara Büyükelçiliği</i>	KATYA PAUS	Programme Officer, Democratic Progress Institute <i>Program Görevlisi, Demokratik Gelişim Enstitüsü</i>

DPI Aims and Objectives

Aims and objectives of DPI include:

- To contribute to broadening bases and providing new platforms for discussion on establishing a structured public dialogue on peace and democracy building.
- To provide opportunities, in which different parties are able to draw on comparative studies, analyse and compare various mechanisms used to achieve positive results in similar cases.
- To create an atmosphere whereby different parties share knowledge, ideas, concerns, suggestions and challenges facing the development of a democratic solution in Turkey and the wider region.
- To support, and to strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers.
- To identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence democracy-building.
- Promote and protect human rights regardless of race, colour, sex, language, religion, political persuasion or other belief or opinion.

DPI aims to foster an environment in which different parties share information, ideas, knowledge and concerns connected to the development of democratic solutions and outcomes. Our work supports the development of a pluralistic political arena capable of generating consensus and ownership over work on

key issues surrounding democratic solutions at political and local levels. We focus on providing expertise and practical frameworks to encourage stronger public debates and involvements in promoting peace and democracy building internationally. Within this context DPI aims to contribute to the establishment of a structured public dialogue on peace and democratic advancement, as well as to widen and create new existing platforms for discussions on peace and democracy building. In order to achieve this we seek to encourage an environment of inclusive, frank, structured discussions whereby different parties are in the position to openly share knowledge, concerns and suggestions for democracy building and strengthening across multiple levels. DPI's objective throughout this process is to identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence the process of finding democratic solutions. DPI also aims to support and strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers through its projects and output. Comparative studies of relevant situations are seen as an effective tool for ensuring that the mistakes of others are not repeated or perpetuated. Therefore we see comparative analysis of models of peace and democracy building to be central to the achievement of our aims and objectives.

Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri

DPI'nin amaçları ve hedefleri:

- Barışın ve demokrasinin inşası üzerine yapılandırılmış bir kamusal diyalogun oluşması için gerekli olan tartışma ortamının geliştirilmesi ve genişletilmesi.
- Farklı kesimlerin karşılaştırmalı çalışmalar vesilesiyle bir araya gelerek, farklı dünya örnekleri özelinde benzer durumlarda olumlu sonuçlar elde etmek için kullanılmış çeşitli mekanizmaları incelemesine ve analiz etmesine olanak sağlamak. Farklı kesimlerin bir araya gelerek Türkiye ve daha geniş bir coğrafyada demokratik bir çözümün geliştirilmesine yönelik bilgilerini, düşüncelerini, endişelerini, önerilerini, kaygılarını ve karşılaşılan zorlukları paylaştığı bir ortam yaratmak. Akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve karar alıcılar arasındaki işbirliğinin desteklemek ve güçlendirmek.
- Ortak öncelikleri belirlemek ve demokrasi inşası sürecini ve sürece katılımı etkileyecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmek. Din, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve inanç farkı gözetmeksizin insan haklarını teşvik etmek ve korumak. Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), Türkiye'de demokratik bir çözümün geliştirilmesi için, farklı kesimlerin bir araya gelerek bilgilerini, fikirlerini, kay-

gılarını ve önerilerini paylaştıkları bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarımız, demokratik çözümün sağlanması için kilit önem taşıyan konularda fikir birliğine varma ve uzlaşılan konuları sahiplenme yeteneğine sahip çoğulcu bir siyasi alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Kurum olarak güçlü bir kamusal tartışmayı; barışı ve demokrasiyi uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik katılımları teşvik etmek için uzmanlığa ve pratiğe dayalı bir bakış açısıyla hareket ediyoruz. Bu çerçevede barış ve demokratik ilerleme konusunda yapılandırılmış bir kamusal tartışmanın oluşturulmasına katkıda bulunmayı; barış ve demokrasi inşası tartışmaları için yeni platformlar yaratmayı ve mevcut platformları genişletmeyi amaçlıyoruz.

Bu amaçlara ulaşabilmenin gereği olarak, farklı kesimlerin demokrasinin inşası ve güçlendirmesi için bilgilerini, endişelerini ve önerilerini açıkça paylaşabilecekleri kapsayıcı, samimi ve yapılandırılmış tartışma ortamını çeşitli seviyelerde teşvik etmeye çalışıyoruz. DPI olarak farklı projelerimiz aracılığıyla akademi, sivil toplum ve karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemeyi ve güçlendirmeyi de hedefliyoruz.

Board Members

Yönetim Kurulu Üyeleri

KERİM YILDIZ

(Chief Executive Officer / İcra Kurulu Başkanı)

Kerim Yıldız is an expert in conflict resolution, peacebuilding, international human rights law and minority rights, having worked on numerous projects in these areas over his career. Yıldız has received a number of awards, including from the Lawyers Committee for Human Rights for his services to protect human rights and promote the rule of law in 1996, and the Sigrid Rausing Trust's Human Rights award for Leadership in Indigenous and Minority Rights in 2005. Yıldız is also a recipient of the 2011 Gruber Prize for Justice. He has also written extensively on international humanitarian law, conflict, and various human rights mechanisms.

Kerim Yıldız çatışma çözümü, barışın inşası, uluslararası insan hakları ve azınlık hakları konusunda uzman bir isimdir ve kariyeri boyunca bu alanlarda çok çeşitli projelerde çalışmıştır. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfı'nın Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız, uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir.

NICHOLAS STEWART QC

(Chair / Yönetim Kurulu Başkanı)

Nicholas Stewart, QC, is a barrister and Deputy High Court Judge (Chancery and Queen's Bench Divisions) in the United Kingdom. He is the former Chair of the Bar Human Rights Committee of England and Wales and former President of the Union Internationale des Avocats. He has appeared at all court levels in England and Wales, before the Privy Council on appeals from Malaysia, Singapore, Hong Kong and the Bahamas, and in the High Court of the Republic of Singapore and the European Court of Human Rights. Stewart has also been the chair of the Dialogue Advisory Group since its founding in 2008.

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hâkimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İngiltere ve Galler'de gerçekleşen ve Malezya, Singapur, Hong Kong, Bahamalar, Singapur ve Avrupa İnsan Hakları mahkemelerinin temyiz konseylerinde görüş bildirdi. Stewart, 2008'deki kuruluşundan bu yana Diyalog Danışma Grubunun başkanlığını da yürütüyor.

PRISCILLA HAYNER

Priscilla Hayner is co-founder of the International Center for Transitional Justice and is currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts. She is a global expert on truth commissions and transitional justice initiatives and has authored several books on these topics, including *Unspeakable Truths*, which analyses truth commissions globally. Hayner has recently engaged in the recent Colombia talks as transitional justice advisor to Norway, and in the 2008 Kenya negotiations as human rights advisor to former UN Secretary-General Kofi Annan and the United Nations-African Union mediation team. Hayner has also worked significantly in the implementation stages following a peace agreement or transition, including Sierra Leone in 1999 and South Sudan in 2015.

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez'in (International Center for Transitional Justice) kurucularından olan Priscilla Hayner, aynı zamanda BM Kıdemli Arabuluculuk Danışmanları Ekibi'ndedir. Hakikat komisyonları, geçiş dönemi adaleti inisiyatifleri ve mekanizmaları konusunda küresel bir uzman olan Hayner, hakikat komisyonlarını küresel olarak analiz eden Unspeakable Truths (Konulmayan Gerçekler) da dahil olmak üzere, alanda pek çok yayına sahiptir. Hayner, yakın zamanda Kolombiya barış görüşmelerinde Norveç'in geçiş dönemi adaleti danışmanı olarak ve 2008 Kenya müzakerelerinde eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve Birleşmiş Milletler-Afrika Birliği arabuluculuk ekibinin insan hakları danışmanı olarak görev yapmıştır. Hayner, 1999'da Sierra Leone ve 2015'te Güney Sudan da dahil olmak üzere birçok ülkede, barış anlaşması ve geçiş sonrası uygulamaları konularında çalışmalar yapmıştır.

ARILD HUMLEN

Arild Humlen is a lawyer and Director of the Norwegian Bar Association's Legal Committee. He is widely published within a number of jurisdictions, with emphasis on international civil law and human rights, and he has lectured at the law faculty of several universities in Norway. Humlen is the recipient of the Honor Prize of the Bar Association of Oslo for his work on the rule of law and in 2015 he was awarded the Honor Prize from the international organisation Save the Children for his efforts to strengthen the legal rights of children.

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi'nin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde ders vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

JACKI MUIRHEAD

Jacki Muirhead was appointed Chambers Administrator at Devereux Chambers, London, UK, in November 2015. Her previous roles include Practice Director at FJ Cleveland LLP, Business Manager at Counsels' Chambers Limited and Deputy Advocates Clerk at the Faculty of Advocates, UK.

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevinden önce Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

ANTONIA POTTER PRENTICE

Antonia Potter Prentice is currently the Director of Alliance 2015-a global network of humanitarian and development organisations. Prentice has extensive experience on a range of humanitarian, development, peacemaking and peacebuilding issues through her previous positions, including interim Senior Gender Adviser to the Joint Peace Fund for Myanmar and providing technical advice to the Office of the Special Envoy of the UN Secretary General to the Yemen peace process. Prentice has also been involved in various international organisations including UN Women, Dialogue Advisory Group, and Centre for Humanitarian Dialogue. Prentice co-founded the Athena Consortium as part of which she acts as Senior Manager on Mediation Support, Gender and Inclusion for the Crisis Management Initiative (CMI) and as Senior Adviser to the European Institute for Peace (EIP).

Antonia Potter Prentice, insani yardım kuruluşlarının ve kalkınma örgütlerinin küresel ağı olan İttifak 2015'in direktörüdür. Prentice, Myanmar için Ortak Barış Fonu'na geçici Kıdemli Cinsiyet Danışmanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Yemen Özel Elçisi Ofisi'ne teknik tavsiyeler vermek de dahil olmak üzere insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. BM Kadınları, Diyalog Danışma Grubu ve İnsani Yardım Diyalogu Merkezi gibi çeşitli uluslararası örgütlerde görev yapan Prentice, kurucuları arasında yer aldığı Athena Konsorsiyomu Arabuluculuk Desteği, Toplumsal Cinsiyet ve Kaynaştırma için Kriz Yönetimi İnsiyatifinde yöneticilik ve Avrupa Barış Enstitüsü'ne (EIP) baş-danışmanlık yapmaktadır.

CATHERINE WOOLLARD

Catherine Woollard is the current Secretary General for ECRE, the European Council for Refugees and Exiles, a pan-European alliance of 96 NGOs protecting and advancing the rights of refugees, asylum seekers and displaced persons. Previously she served as the Director of the Brussels Office of Independent Diplomat, and from 2008 to 2014 she was the Executive Director of the European Peacebuilding Liaison Office (EPLO)-a Brussels-based network of not-for-profit organisations working on conflict prevention and peacebuilding. She also held the positions of Director of Policy, Communications and Comparative Learning at Conciliation Resources, Senior Programme Coordinator (South East Europe/CIS/Turkey) at Transparency International and Europe/Central Asia Programme Coordinator at Minority Rights Group International. Woollard has additionally worked as a consultant advising governments on anti-corruption and governance reform, as a lecturer in political science, teaching and researching on the EU and international politics, and for the UK civil service.

Catherine Woollard, Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi (ECRE) Genel Sekreteri'dir. ECRE, Avrupa ülkelerinin ittifakına dayalı ve uluslararası koruma alanında çalışan yaklaşık 96 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir ağıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar Grubu'nun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources'da Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International'da Güneydoğu Avrupa ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group'da Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hükümetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarak Birleşik Krallık'taki kamu kurumu çalışanlarına siyaset bilimi, AB üzerine eğitim ve araştırma ve uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

Council of Experts

Uzmanlar Kurulu Üyeleri

BERTIE AHERN

Bertie Ahern is the former Taoiseach (Prime Minister) of Ireland, a position to which he was elected following numerous Ministerial appointments as well as that of Deputy Prime Minister. A defining moment of Mr Ahern's three terms in office as Taoiseach was the successful negotiation of the Good Friday Agreement in April 1998. Mr Ahern held the Presidency of the European Council in 2004, presiding over the historic enlargement of the EU to 27 member states. Since leaving Government in 2008 Mr Ahern has dedicated his time to conflict resolution and is actively involved with many groups around the world. Current roles include Co-Chair of The Inter Action Council; Member of the Clinton Global Initiative; Member of the International Group dealing with the conflict in the Basque Country; Honorary Adjunct Professor of Mediation and Conflict Intervention in NUI Maynooth; Member of the Kennedy Institute of NUI Maynooth; Member of the Institute for Cultural Diplomacy, Berlin; Member of the Varkey Gems Foundation Advisory Board; Member of Crisis Management Initiative; Member of the World Economic Forum Agenda Council on Negotiation and Conflict Resolution; Member of the IMAN Foundation; Advisor to the Legislative Leadership Institute Academy of Foreign Affairs; Senior Advisor to the International Advisory Council to the Harvard International Negotiation Programme; and Director of Co-operation Ireland.

Tecrübeli bir siyasetçi olan Bertie Ahern bir dizi bakanlık görevinden sonra İrlanda Cumhuriyeti Başbakanı olarak görev yapmıştır. Bertie Ahern'in başbakanlık yaptığı dönemdeki en belirleyici gelişme 1998 yılının Nisan ayında Hayırlı Cuma Anlaşması'yla sonuçlanan barış görüşmesi müzakerelerinin başlatılması olmuştur. Ahern, 2004 yılında Avrupa Konseyi başkanlığı görevini yürütürken Avrupa Birliği'nin üye ülke sayısının 27'ye çıktığı tarihsel süreçte payı olan en önemli isimlerden biri olmuştur. 2008 yılında

aktif siyasetten çekilen Bertie Ahern o tarihten bu yana bütün zamanını çatışma çözümü çalışmalarına ayırmakta ve bu amaçla pek çok grupla temaslarda bulunmaktadır. Ahern'in hali hazırda sahip olduğu ünvanlar şunlardır: The Inter Action Council Eşbaşkanlığı, Clinton Küresel İnisiyatif Üyeliği, Bask Ülkesindeki Çatışma Üzerine Çalışma Yürüten Uluslararası Grup Üyeliği, İrlanda Ulusal Üniversitesi Arabuluculuk ve Çatışmaya Müdahale Bölümü Fahri Profesörlüğü, Berlin Kültürel Diplomasi Enstitüsü Üyeliği, Varkey Gems Vakfı Danışma Kurulu Üyeliği, Kriz İdaresi İnisiyatif Üyeliği, Dünya Ekonomik Forumu Müzakere ve Çatışma Çözümü Forumu Konsey Üyeliği, Harvard Uluslararası Müzakere Programı Uluslararası Danışmanlar Konseyi Başdanışmanı.

DERMOT AHERN

Dermot Ahern is a former Irish Member of Parliament and Government Minister and was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and the St Andrews Agreement. He also has extensive experience at the EU Council level, including as a key negotiator and signatory to the Constitutional and Lisbon Treaties. In 2005, he was appointed by the then UN Secretary General Kofi Annan, to be a Special Envoy on the issue of UN Reform.

Geçmişte İrlanda Parlamentosu milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süre İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Professor Dr MEHMET ASUTAY

Professor Dr. Mehmet Asutay is a Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance at the Durham University Business School, UK. He researches, teaches and supervises research on Islamic political economy and finance, Middle Eastern economic development and finance, the political economy of the Middle East, including Turkish and Kurdish political economies. He is the Director of the Durham Centre for Islamic Economics and Finance and the Managing Editor of the Review of Islamic Economics, as well as Associate Editor of the American Journal of Islamic Social Science. He is the Honorary Treasurer of the BRISMES (British Society for Middle Eastern Studies); and of the IAIE (International Association for Islamic Economics).

Dr. Mehmet Asutay, İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nin İşletme Fakültesi'nde Ortadoğu'nun İslami Siyasal Ekonomisi ve Finansı alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Asutay Türk ve Kürt siyasal ekonomisi, İslami siyasal ekonomi, ve Ortadoğu'da siyasal ekonomi konularında dersler vermekte, araştırmalar yapmakta ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

ALİ BAYRAMOĞLU

Ali Bayramoğlu is a writer and political commentator. Since 1994, he has contributed as a columnist for a variety of newspapers. He is currently a columnist for daily Karar. He is a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established during the peace process between 2013-2015.

Ali Bayramoğlu, yazar ve siyasi yorumcudur. 1994 yılından bu yana çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı yaptı. Halen, günlük Karar gazetesinde köşe yazmaya devam etmektedir. Türkiye'de 2013-2015 yılları arasında gerçekleşen Çözüm Sürecinde Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Professor CHRISTINE BELL

Professor Christine Bell is a legal expert based in Edinburgh, Scotland. She is Professor of Constitutional Law and Assistant Principal (Global Justice) at the University of Edinburgh, Co-director of the Global Justice Academy, and a member of the British Academy. She was chairperson of the Belfast-based human rights organization, the Committee on the Administration of Justice, from 1995-7, and a founder member of the Northern Ireland Human Rights Commission established under the terms of the Belfast Agreement. In 1999 she was a member of the European Commission's Committee of Experts on Fundamental Rights. She is an expert on transitional justice, peace negotiations, constitutional law and human rights law. She regularly conducts training on these topics for diplomats, mediators and lawyers, has been involved as a legal advisor in a number of peace negotiations, and acted as an expert in transitional justice for the UN Secretary-General, the Office of the High Commissioner for Human Rights, and UNIFEM.

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesi'nde Anayasa hukuku profesörü olarak ve aynı üniversite bünyesindeki Küresel Adalet Projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. İngiliz Akademisi üyesi de olan Bell, 1995-1997 yılları arasında Belfast merkezli İnsan Hakları örgütü Adalet İdaresi Komisyonu başkanı ve Belfast Anlaşması şartları çerçevesinde kurulan Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu kurucu üyesi olarak görev yaptı. 1999'da ise Avrupa Komisyonu Temel Haklar Uzmanlar Komitesi üyeliğinde bulundu. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve hukukçulara eğitim vermekte, BM Genel Sekreterliği, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ve UNIFEM'in de dahil olduğu kurumlarda hukuk danışmanı olarak görev yapmaktadır.

ORAL ÇALIŞLAR

Oral Çalışlar completed his studies at the Ankara University Faculty of Political Sciences. Was President of the Club of Socialist Thought at the university, as well as Secretary-General of the Ankara University Student Union. Wrote for *Türk Solu* journal which was launched in 1967 and for the *Aydınlık* journal which was launched in 1968. Was member of the editorial board of *Aydınlık* journal. Was arrested after the 12th of March 1971 military coup. Remained imprisoned for three years until the Amnesty law adopted in 1974. Was Editor in Chief for the *Aydınlık* daily newspaper launched in 1978. Was arrested again after the 12th of September 1980 military coup and released in August 1988 after four years in prison. Lived in Hamburg between 1990 and 1992 upon the invitation of the Senate of Hamburg. Worked for *Cumhuriyet* daily between 1992 and 2008. Broadcast television programmes on different channels, including TRT, 24TV, 360, and SKYTÜRK. Transferred from *Cumhuriyet* daily to *Radikal* daily in 2008. Between 2004-2007, he was in board of Turkish Journalists Association. He has a permanent press card. Became Editor in Chief for *Taraf* daily in 2013. Was part of the Wise People Committee in the same year. Later had to leave *Taraf* daily alongside Halil Berktaş, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katırcıoğlu, Mithat Sancar, and Yıldırım Oğur, among others, after the intervention of the Gülen Congregation. Returned to *Radikal* daily. Started writing for *Posta* daily after 2016, when *Radikal* was discontinued. Continues work as a commentator on TV news channels. Has 20 published books, including *The Leaders' Prison*, *Hız, Ali, Mamak Prison* from the 12th of March to 12th of September, *The Kurdish Issue with Öcalan and Burkan*, *My 68 Memoirs*, *The Alevis*, *When Deniz and Friends Were Executed*, *My Childhood in Tarsus*, *The History of Gulenism*. Recipient of a large number of journalism and research awards. Married (1976) to author and journalist İpek Çalışlar. Father of author Reşat Çalışlar.

Oral Çalışlar Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde eğitimini tamamladı. Üniversitede Sosyalist Fikir Kulübü başkanlığını ve Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği genel sekreterliğini yaptı. 1967'de kurulan Türk Solu ve 1967'de kurulan Aydınlık dergileri için yazdı. Ayrıca Aydınlık dergisinin yayın kurulu üyesiydi. 12 Mart 1971 dar-

besinden sonra tutuklandı ve 1974'te af yasası çıkana kadar üç yıl cezaevinde kaldı. 1978 yılında çıkan Aydınlık Gazetesi'nin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında tekrardan tutuklandı ve dört yıl cezaevinde kaldıktan sonra Ağustos 1988'de tahliye edildi. Hamburg Senato'sunun daveti üzerine gittiği Hamburg'da 1990-1992 yılları arasında yaşadı. 1992 ve 2008 yılları arasında Cumhuriyet Gazetesi'nde çalıştı. TRT, 24TV, 360 ve SKYTÜRK de dâhil olmak üzere çeşitli kanallarda televizyon programı yaptı. 2008 yılında Cumhuriyet'ten Radikal Gazetesi'ne geçiş yaptı. 2004-2007 yılları arasında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu'ndaydı. Kendisinin sürekli basın kartı bulunmaktadır. 2013 yılında Taraf Gazetesi Yazı İşleri Müdürü oldu. Aynı yıl Âkil İnsanlar Heyeti'nde yer aldı. Daha sonra, Gülen Cemaati'nin müdahalesi sonucunda, Halil Berktaş, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katırcıoğlu, Mithat Sancar, Yıldırım Oğur ve diğerleriyle birlikte Taraf'tan ayrıldı. Radikal'e geri dönüş yaptı. Radikal Gazetesi kapandıktan sonra, 2016 yılında Posta Gazetesi için yazmaya başladı. Televizyon programlarına siyaset yorumcusu olarak katılmaya devam etmektedir. 20 kitap yayınlamıştır. Bunların arasında 'Liderler Hapishanesi', 'Hz. Ali', 'Mamak Askeri Cezaevi', 'Öcalan ve Burkan'la Kürt Sorunu', '68 Anılarım', 'Aleviler', 'Denizler İdamı Giderken', 'Çocukluğumun Tarsus'u' ve 'Fetullahçılığın Tarihi' de bulunmaktadır. Gazetecilik ve araştırma alanlarında birçok ödüle sahiptir. 1976'dan beri yazar ve gazeteci İpek Çalışlar ile evlidir. Yazar Reşat Çalışlar'ın babasıdır.

CENGİZ ÇANDAR

Cengiz Çandar is currently a columnist for *Al-Monitor*, a widely respected online magazine that provides analysis on Turkey and the Middle East. He is a former war correspondent and an expert on the Middle East. He served as a special adviser to the former Turkish president, Turgut Özal. Cengiz Çandar is a Distinguished Visiting Scholar at the Stockholm University Institute for Turkish Studies (SUITS).

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar uzun yıllar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. Al Monitor haber sitesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar, bir dönem savaş muhabiri olarak çalışmış ve Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

ANDY CARL

Andy Carl is an independent expert on conflict resolution and public participation in peace processes. He believes that building peace is not an act of charity but an act of justice. He co-founded and was Executive Director of Conciliation Resources. Previously, he was the first Programme Director with International Alert. He is currently an Honorary Fellow of Practice at the School of Law, University of Edinburgh. He serves as an adviser to a number of peacebuilding initiatives including the Inclusive Peace and Transition Initiative at the Graduate Institute in Geneva, the Legal Tools for Peace-Making Project in Cambridge, and the Oxford Research Group, London.

Andy Carl çatışma çözümü ve barış süreçlerine kamusal katılımın sağlanması üzerine çalışan bağımsız bir uzmandır. Barışın inşasının bir hayırseverlik faaliyetinden ziyade adaletin yerine getirilmesi çabası olduğuna inanan Carl, çatışma Çözümü alanında çalışılan etkili kurumlardan biri olan Conciliation Resources'un kurucularından biridir. Bir dönem Uluslararası Uyarı (International Alert) isimli kurumda Program Direktörü olarak görev yapan Carl, halen Edinburgh Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Fahri Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Barış inşası üzerine çalışan Cenevre Mezunlar İnisyatifi bünyesindeki Barış ve Geçiş Dönemi İnisyatifi, Cambridge'te yürütülen Barışın İnşası için Yasal Araçlar Projesi ve Londra'da faaliyet yürüten Oxford Araştırma Grubu gibi bir dizi kurum ve oluşuma danışmanlık yapmaya devam etmektedir.

Dr VAHAP COŞKUN

Dr Vahap Coşkun is a Professor of Law at University of Dicle in Diyarbakır where he also completed his bachelor's and master's degrees in law. Coşkun received his PhD from Ankara University Faculty of Law. He has written for Serbestiyet and Kurdistan24 online newspaper. He has published books on human rights, constitutional law, political theory and social peace. Coşkun was a member of the former Wise Persons Commission in Turkey (Central Anatolian Region).

Dr. Vahap Coşkun Diyarbakır'da, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Lisans ve lisansüstü eğitimini Dicle Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Doktoru tamamlamıştır. Serbestiyet ve Kurdistan 24 online gazetesinde makale yazan Coşkun, insan hakları, anayasa hukuku, siyasal teori ve toplumsal barış konulu kitaplar yayınlamıştır. Coşkun, Akil İnsanlar Komisyonu'nun İç Anadolu bölgesi üyesiydi.

AYŞEGÜL DOĞAN

Ayşegül Doğan is a journalist who has conducted interviews, created news files and programmes for independent news platforms. She studied at the Faculty of Cultural Mediation and Communications at Metz University, and Paris School of Journalism. As a student, she worked at the Ankara bureau of Agence-France Presse (AFP), the Paris bureau of Courier International and at the Kurdish service of The Voice of America. She worked as a programme creator at Radyo Ekin, and as a translator-journalist for the Turkish edition of Le Monde Diplomatique. She was a lecturer at the Kurdology department of National Institute of Oriental Languages and Civilizations in Paris. She worked on political communications for a long time. From its establishment in 2011 to its closure in 2016, she worked as a programmes coordinator at IMC TV. She prepared and presented the programme "Gündem Müzakere" on the same channel.

Bağımsız haber platformlarına özel röportaj, haber dosyası ve programlar hazırlayan gazeteci Ayşegül Doğan; Metz Üniversitesi Medyasyon Kültürel ve İletişim Fakültesi'nin ardından eğitimine Paris Yüksek Gazetecilik Okulu'nda devam etti. Okul yıllarında, Fransız Haber Ajansı-AFP'nin Ankara, Courier International'ın Paris bürosunda ve Amerika'nın Sesi Kürtçe servisinde gazeteciliği deneyimledi. Radyo Ekin'de programcı, Le Monde Diplomatique Türkçe'de çevirmen gazeteci olarak çalıştı. Paris'te yaşadığı süre içinde Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü Kürdoloji bölümünde okutmanlık yaptı. Uzunca bir süre siyaset iletişimi ile ilgilendi. 2011'de kurulan IMC TV 2016'da kapatılana dek; program koordinatörü olarak çalıştı. Aynı kanalda "Gündem Müzakere" programını hazırladı ve sundu. Halen ülkesindeki pek çok meslektaş gibi etik ilkelere bağlı; bağımsız bir gazeteci olarak çalışma arayış, istek ve heyecanını koruyor.

VEGARD ELLEFSEN

Vegard is a Norwegian diplomat who retired 31 August 2019 from the foreign service when he left his last posting as ambassador to Ankara. He has been twice posted to NATO both as Permanent representative on the North Atlantic Council and deputy to the same position. He has earlier been posted to the Norwegian mission to the U.N. in New York and to the Embassy in Ottawa. In the Norwegian Ministry of foreign affairs he has been Political Director, Director General for the Regional division, Director of the Minister's secretariat and special envoy to the Sudan peace talks and special envoy to Syria and Iraq. Mr. Ellefsen has a Master in Political Science from the University of Oslo.

Norveçli bir diplomat olan Vegard, 31 Ağustos 2019'da dışişlerinden emekli olduğunda Ankara'da büyükelçi olarak görev yapmaktaydı. İki kere NATO'ya atanan Vergard, Kuzey Atlantik Konseyi Daimi Temsilcisi ve Daimi Temsilci Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Daha öncesinde de New York'ta Norveç Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği'nde ve Ottawa Büyükelçiliği'nde bulundu. Norveç Dış İşleri Bakanlığı'nda Siyaset İşleri Direktörü, Bölgesel Bölünme Genel Müdürü, bakanın Özel Kalem Müdürlüğü Direktörü, Sudan barış müzakereleri özel temsilcisi ve Suriye ve Irak özel temsilcisi olarak görev aldı. Ellefsen Oslo Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi yüksek lisansı yapmıştır.

Professor Dr FAZIL HÜSNÜ ERDEM

Dr Fazıl Hüsnü Erdem is Professor of Constitutional Law and Head of the Department of Constitutional Law at Dicle University, Diyarbakır. In 2007, Erdem was a member of the commission which was established to draft a new constitution to replace the Constitution of 1982 which was introduced following the coup d'etat of 1980. Erdem was a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, in the team that was responsible for the South-eastern Anatolia Region.

Fazıl Hüsnü Erdem Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanıdır. 2007'de, 1980 darbesinin takiben yürürlüğe giren 1982 darbe anayasasını değiştirmek üzere kurulan yeni anayasa hazırlama komisyonunda yer almıştır. Erdem, 2013'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Professor Dr SALOMÓN LERNER FEBRES

Professor Dr. Salomón Lerner Febres holds a PhD in Philosophy from Université Catholique de Louvain. He is Executive President of the Center for Democracy and Human Rights and Professor and Rector Emeritus of Pontifical Catholic University of Peru. He is former President of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. Prof. Lerner has given many talks and speeches about the role and the nature of university, the problems of scholar research in higher education and about ethics and public culture. Furthermore, he has participated in numerous conferences in Peru and other countries about violence and pacification. In addition, he has been a speaker and panellist in multiple workshops and symposiums about the work and findings of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. He has received several honorary doctorates as well as numerous recognitions and distinctions of governments and international human rights institutions.

Prof. Salomón felsefe alanındaki doktora eğitimini Belçika'daki Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'daki Pontifical Catholic Üniversitesi'nin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres, aynı üniversite bünyesindeki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi'nin de başkanlığını yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır.

Professor MERVYN FROST

Professor Mervyn Frost teaches International Relations, and was former Head of the Department of War Studies, at King's College London, UK. He was previously Chair of Politics at the University of Natal, Durban, South Africa and was President of the South African Political Studies Association. He currently sits on the editorial boards of International Political Sociology and the Journal of International Political Theory, among others. He is an expert on human rights in international relations, humanitarian intervention, justice in world politics, democratising global governance, the just war tradition in an era of New Wars, and ethics in a globalising world.

Londra'daki King's College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha önce Güney Afrika'nın Durban şehrindeki Natal Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

DAVID GORMAN (Director, Eurasia)

David has more than 25 years of experience in the field of peacemaking. He started his career in the Middle East and he went on to work for international organisations on a wide range of conflicts around the world. David has been based in the Philippines, Indonesia, Liberia, Bosnia as well as the West Bank and Gaza and has been working in Eurasia for the last several years. He graduated from the London School of Economics, was featured in the award winning film 'Miles and War' as well as several publications and has published several articles on mediation.

David'in barış inşası alanında 25 yıldan fazla deneyimi bulunmaktadır. David kariyerine Orta Doğu'da başladı ve daha sonra uluslararası kurumlarda, dünyanın çeşitli yerlerinde olan çatışmalar üzerinde çalıştı. Kendisi Filipinler, Endonezya, Liberya, Bosna, Batı Şeria ve Gazze'de bulundu. Son birkaç yıldır da Avrasya bölgesinde çalışmaktadır. David London School of Economics'den mezun oldu, ödüllü 'Miles and War' filminde ve çeşitli yayınlarda yer aldı ve arabuluculukla ilgili çeşitli makaleler yayımladı.

MARTIN GRIFFITHS

Martin Griffiths is a senior international mediator and currently the UN's Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) after previously serving as the UN's Envoy to Yemen. From 1999 to 2010 he was the founding Director of the Centre for Humanitarian Dialogue in Geneva where he specialised in developing political dialogue between governments and insurgents in a range of countries across Asia, Africa and Europe. He is a co-founder of Inter Mediate, a London based NGO devoted to conflict resolution, and has worked for international organisations including UNICEF, Save the Children, Action Aid, and the European Institute of Peace. Griffiths has also worked in the British Diplomatic Service and for the UN, including as Director of the Department of Humanitarian Affairs (Geneva), Deputy to the Emergency Relief Coordinator (New York), Regional Humanitarian Coordinator for the Great Lakes, Regional Coordinator in the Balkans and Deputy Head of the Supervisory Mission in Syria (UNSMIS).

Kıdemli bir uluslararası arabulucu olan eski Birleşmiş Milletler Yemen Özel Temsilcisi Martin Griffiths, Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi'nde (OCHA) İnsani Yardım ve Acil Durum Yardımı Koordinatörü Genel Sekreter Başyardımcısı olarak görev yapmaktadır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarındaki çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasi diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'deki İnsani Diyalog Merkezi'nin (Centre for Humanitarian Dialogue) kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra merkezli Inter Mediate'in kurucuları arasında bulunan Griffiths, UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere Diploması Servisi'ndeki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümü'nde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye özel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

KEZBAN HATEMİ

Kezban Hatemi holds an LL.B. from Istanbul University and is registered with the Istanbul Bar Association. She has worked as a self employed lawyer, as well as Turkey's National Commission to UNESCO and a campaigner and advocate during the Bosnian War. She was involved in drafting the Turkish Civil Code and Law of Foundations as well as in preparing the legal groundwork for the chapters on Religious Freedoms and Minorities and Community Foundations within the Framework Law of Harmonization prepared by Turkey in preparation for EU accession. She has published articles on women's, minority groups, children, animals and human rights and the fight against drugs. She is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, and sits on the Board of Trustees of the Technical University and the Darulacaze Foundation.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanı sıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi ile Darulacaze Vakfı Mütevelli heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr EDEL HUGHES

Dr. Edel Hughes is a Senior Lecturer in Law at Middlesex University. Prior to joining Middlesex University, Dr Hughes was a Senior Lecturer in Law at the University of East London and a Lecturer in Law and the University of Limerick. She was awarded an LL.M. and a PhD in International Human Rights Law from the National University of Ireland, Galway, in 2003 and 2009, respectively. Her research interests are in the areas of international human rights law, public international law, and conflict transformation, with a regional interest in Turkey and the Middle East. She has published widely on these areas.

Dr. Edel Hughes, Middlesex Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde kıdemli öğretim üyesidir. Daha önce Doğu Londra Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Limerick Üniversitesi'nde görev yapan Hughes, doktorasını 2003-2009 yılları arasında İrlanda Ulusal Üniversitesi'nde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku alanında tamamlamıştır. Hughes'un birçok yayınının da bulunduğu çalışma alanları içinde, Orta Doğu'yu ve Türkiye'yi de kapsayan şekilde, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası kamu hukuku ve çatışma çözümleri yer almaktadır.

KADİR İNANIR

Kadir İnanır was born in 1949 Fatsa, Ordu. He is an acclaimed actor and director, and has starred in well over a hundred films. He has won several awards for his work in Turkish cinema. He graduated from Marmara University Faculty of Communication. In 2013 he became a member of the Wise Persons Committee for the Mediterranean region.

Ünlü oyuncu ve yönetmen Kadir İnanır, 100'ü aşkın filmde rol almış ve Türk sinemasına katkılarından dolayı pek çok ödüle layık görmüştür. 1949 senesinde Ordu, Fatsa'da doğan İnanır, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Bölümünden mezun olmuştur. 2013 senesinde barış sürecini yönetmek amacıyla kurulan Akil İnsanlar Heyeti'ne Akdeniz Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir.

Professor Dr AHMET İNSEL

Professor Ahmet İnsel is a former faculty member of Galatasaray University in Istanbul, Turkey and Paris 1 Panthéon Sorbonne University, France. He is Managing Editor of the Turkish editing house, İletisim, and member of the editorial board of monthly review, Birikim. He is a regular columnist at Cumhuriyet newspaper and an author who published several books and articles in both Turkish and French.

İletişim Yayınları Yayın Kurulu Koordinatörlüğünü yürüten Ahmet İnsel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim Dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet Gazetesinde köşe yazarıdır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır.

ALEKA KESSLER

Aleka Kessler works as Project Officer at the Centre for Humanitarian Dialogue (HD). Having joined HD in 2017 to work on Syria, Aleka has been coordinating mediation project in complex conflict settings. Previously, Aleka also worked with Médecins Sans Frontières and the United Nations Association Mexico. She holds a degree in International Relations from the University of Geneva and a Master's degree in Development Studies from the Graduate Institute of International and Development Studies in Geneva, where she specialized in humanitarian affairs, negotiation and conflict resolution.

Aleka Kessler İnsani Diyalog Merkezi'nde (HD) proje sorumlusu olarak çalışmaktadır. Suriye üzerinde çalışmak için 2017 yılında HD'ye katılan Kessler, karmaşık çatışma ortamlarında arabuluculuk projesini yürütmektedir. Kessler daha önce Sınır Tanımayan Doktorlar ve Meksika Birleşmiş Milletler Derneği'nde çalışmıştır. Lisans eğitimini Cenevre Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlayan Kessler, daha sonra yüksek lisansını yine Cenevre'de bulunan Uluslararası ve Kalkınma Çalışmaları Yüksek Lisans Enstitüsü'nde (IHEID) Kalkınma Çalışmaları alanında yaptı. Kessler insanı yardım, arabuluculuk ve çatışma çözümü alanlarında uzmanlaşmıştır.

AVILA KILMURRAY

Avila Kilmurray is a founding member of the Northern Ireland Women's Coalition. She was part of the Coalition's negotiating team for the Good Friday Agreement and has written extensively on community action, the women's movement and conflict transformation. She serves as an adviser on the Ireland Committee of the Joseph Rowntree Charitable Trust as well as a board member of Conciliation Resources (UK) and the Institute for British Irish Studies. She was the first Women's Officer for the Transport & General Workers Union for Ireland (1990-1994) and from 1994-2014 she was Director of the Community Foundation for Northern Ireland, managing EU PEACE funding for the re-integration of political ex-prisoners in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Avila Kilmurray, Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucusudur ve bu siyasi partinin temsilcilerinden biri olarak Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerine katılmıştır. Toplumsal tepki, kadın hareketi ve çatışmanın dönüşümü gibi konularda çok sayıda yazılı eseri vardır. Birleşik Krallık ve İrlanda'da aralarında Conciliation Resources (Uzlaşma Kaynakları), the Global Fund for Community Foundations (Toplumsal Vakıflar için Kürsel Fon), Conflict Resolution Services Ireland (İrlanda Çatışma Çözümü Hizmetleri) ve the Institute for British Irish Studies (Britanya ve İrlanda çalışmaları Enstitüsü) isimli kurumlarda yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 1990-94 yılları arasında Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikası'nda Kadınlardan Sorumlu Yönetici olarak çalışmış ve bu görevi yerine getiren ilk kadın olmuştur. 1994-2014 yılları arasında Kuzey İrlanda Toplum Vakfı'nın direktörlüğünü yapmış ve bu görevi sırasında eski siyasi mahkumların yeniden entegrasyonu ile barışın toplumsal zeminde yeniden inşasına dair Avrupa Birliği fonlarının idaresini yürütmüştür. Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Professor RAM MANIKKALINGAM

Professor Ram Manikkalingam is founder and director of the Dialogue Advisory Group, an independent organisation that facilitates political dialogue to reduce violence. He is a member of the Special Presidential Task Force on Reconciliation in Sri Lanka and teaches politics at the University of Amsterdam. Previously, he was a Senior Advisor on the Sri Lankan peace process to then President Kumaratunga. He has served as an advisor with Ambassador rank at the Sri Lanka Mission to the United Nations in New York and prior to that he was an advisor on International Security to the Rockefeller Foundation. He is an expert on issues pertaining to conflict, multiculturalism and democracy, and has authored multiple works on these topics. He is a founding board member of the Laksham Kadirgamar Institute for Strategic Studies and International Relations, Colombo, Sri Lanka.

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için danışmanlık yapmıştır. Danışmanlık görevini hala sürdürmektedir. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof. Ram Manikkalingam, Sri Lanka'daki Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

BEJAN MATUR

Bejan Matur is a renowned Turkey-based author and poet. She has published ten works of poetry and prose. In her writing she focuses mainly on Kurdish politics, the Armenian issue, minority issues, prison literature and women's rights. She has won several literary prizes and her work has been translated into over 28 languages. She was formerly Director of the Diyarbakır Cultural Art Foundation (DKSV). She is a columnist for the Daily Zaman, and occasionally for the English version, Today's Zaman.

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. Şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 28 değişik dile çevrilen Matur, çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Professor MONICA MCWILLIAMS

Professor Monica McWilliams teaches in the Transitional Justice Institute at Ulster University in Northern Ireland. She currently serves on a three-person panel established by the Northern Ireland government to make recommendations on the disbandment of paramilitary organisations in Northern Ireland. During the Northern Ireland peace process, Prof. McWilliams co-founded the Northern Ireland Women's Coalition political party and was elected as a delegate to the Multi-Party Peace Negotiations, which took place in 1996 to 1998. She was also elected to serve as a member of the Northern Ireland Legislative Assembly from 1998 to 2003. Prof. McWilliams is a signatory of the Belfast/Good Friday Agreement and has chaired the Implementation Committee on Human Rights on behalf of the British and Irish governments. For her role in delivering the peace agreement in Northern Ireland, Prof. McWilliams was one recipient of the John F. Kennedy Leadership and Courage Award.

Prof. Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'ndeki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyanname-i için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan Prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

HANNE MELFALD

Hanne Melfald worked with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs for eight years including as the Senior Adviser to the Secretariat of the Foreign Minister of Norway before she became a Project Manager in HD's Eurasia office in 2015. She previously worked for the United Nations for six years including two years with the United Nations Assistance Mission in Afghanistan as Special Assistant to the Special Representative of the Secretary-General. She has also worked for the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in Nepal and Geneva, as well as for the Norwegian Refugee Council and the Norwegian Directorate of Immigration. Melfald has a degree in International Relations from the University of Bergen and the University of California, Santa Barbara, as well as a Master's degree in Political Science from the University of Oslo.

Hanne Melfald, başkanlık dahil olmak üzere 8 yıl boyunca Norveç Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuş, 2015 yılından itibaren İnsani Diyalog için Merkez isimli kurumun Avrasya biriminde Proje Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Geçmişte Birleşmiş Milletler bünyesinde görev almış, bu görevi sırasında 2 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'in Afganistan Yardım Misyonunda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Cenevre Yerleşkesi bünyesinde bulunan Nepal İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinde de görev almıştır. Bir dönem Norveç Sığınmacılar Konseyi ve Norveç Göçmenlik İşleri Müdürlüğünde çalışan Hanna Melfald Norveç'in Bergen ve ABD'nin Kaliforniya Üniversitelerinde aldığı Uluslararası İlişkiler eğitimini Oslo Üniversitesinde aldığı Siyaset Bilimi yüksek lisans eğitimiyle tamamlamıştır.

ROELF MEYER

Meyer is currently a consultant on international peace processes having advised parties in Northern Ireland, Sri Lanka, Rwanda, Burundi, Iraq, Kosovo, the Basque Region, Guyana, Bolivia, Kenya, Madagascar, and South Sudan. Meyer's experience in international peace processes stems from his involvement in the settlement of the South African conflict in which he was the government's chief negotiator in constitutional negotiations with the ANC's chief negotiator and current South African President, Cyril Ramaphosa. Negotiating the end of apartheid and paving the way for South Africa's first democratic elections in 1994, Meyer continued his post as Minister of Constitutional Affairs in the Cabinet of the new President, Nelson Mandela. Meyer retired as a Member of Parliament and as the Gauteng leader of the National Party in 1996 and co-founded the United Democratic Movement (UDM) political party the following year. Retiring from politics in 2000, Meyer has since held a number of international positions, including membership of the Strategy Committee of the Project on Justice in Times of Transition at Harvard University.

Roelf Meyer, Güney Afrika'daki barış sürecinde iktidar partisi Ulusal Parti adına başmüzakereci olarak görev yapmıştır. O dönem Afrika Ulusal Kongresi (ANC) adına başmüzakereci olarak görev yapan ve şu an Güney Afrika devlet başkanı olan Cyril Ramaphosa ile birlikte yürüttüğü müzakereler sonrasında Güney Afrika'daki ırkçı apartheid rejim sona erdirilmiş ve 1994 yılında ülkedeki ilk özgür seçimlerin yapılması sağlanmıştır. Yapılan seçim sonrası yeni devlet başkanı seçilen Nelson Mandela kurduğu ilk hükümette Roelf Meyer'e Anayasal İlişkilerden Sorumlu Bakan olarak görev vermiştir. Roelf Meyer 2011-2014 yılları arasında Güney Afrika Savunma Değerlendirme Komitesine başkanlık yapmış, aynı zamanda aktif olan bazı barış süreçlerine dahil olarak Kuzey İrlanda, Sri Lanka, Ruanda, Burundi, Irak, Kosova, Bask Bölgesi, Guyana, Bolivya, Kenya, Madagaskar ve Güney Sudan'da çatışan taraflara danışmanlık yapmıştır.

MARK MULLER QC

Mark Muller, QC, is a senior advocate at Doughty Street Chambers (London) and the Scottish Faculty of Advocates (Edinburgh) where he specialises in public international law and human rights. Muller is also currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts and is the UN Special Envoy to Syria in the Syrian peace talks. He has many years' experience of advising numerous international bodies, such as Humanitarian Dialogue (Geneva) and Inter-Mediate (London) on conflict resolution, mediation, confidence-building, ceasefires, power-sharing, humanitarian law, constitution-making and dialogue processes. Muller also co-founded Beyond Borders and the Delfina Foundation.

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburgh'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucusu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

AVNİ ÖZGÜREL

Mehmet Avni Özgürel is a Turkish journalist, author and screenwriter. Having worked in several newspapers such as Daily Sabah and Radikal, Özgürel is currently the editor in chief of the daily Yeni Birlik and a TV programmer at TRT Haber. He is the screenwriter of the 2007 Turkish film, Zincirbozan, on the 1980 Turkish coup d'état, Sultan Avrupa'da (2009), on Sultan Abdülaziz's 1867 trip to Europe; and Mahpeyker (2010): Kösem Sultan, on Kösem Sultan. He is also the screenwriter and producer of 2014 Turkish film, Darbe (Coup), on the February 07, 2012 Turkish intelligence crisis. In 2013 he was appointed a member of the Wise Persons Committee in Turkey established by then Prime Minister Erdoğan.

Gazeteci-yazar Avni Özgürel, uzun yıllar Milliyet, Akşam, Sabah ve Radikal gibi çeşitli gazetelerde haber müdürlüğü ve köşe yazarlığı yaptı. 2013 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir. 1980 darbesini konu eden belgesel film Zincirbozan (2007), Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa'ya yaptığı yolculuğu konu eden Sultan Avrupa'da (2009), Mahpeyker: Kösem Sultan (2010) ve 7 Şubat Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) operasyonunun anlatıldığı "Darbe" filmleri senaristliğini ve yapımcılığını üstlendiği projeler arasındadır. Özgürel, şu anda Yeni Birlik gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Ayrıca TRT Haber'de program yapmaktadır.

Professor JOHN PACKER

Professor John Packer is Associate Professor of Law and Director of the Human Rights Research and Education Centre (HRREC) at the University of Ottawa in Canada. Prof. Packer has worked for inter-governmental organisations for over 20 years, including in Geneva for the UN High Commissioner for Refugees, the International Labour Organisation, and for the UN High Commissioner for Human Rights. From 1995 to 2004, Prof. Packer served as Senior Legal Adviser and then the first Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities in The Hague. In 2012-2014, Prof. Packer was a Constitutions and Process Design Expert on the United Nation's Standby Team of Mediation Experts attached to the Department of Political Affairs, advising in numerous peace processes and political transitions around the world focusing on conflict prevention and resolution, diversity management, constitutional and legal reform, and the protection of human rights.

Dr. John Packer Kanada'da Ottawa Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doçent ve İnsan Hakları Araştırma ve Eğitim Merkezi (Human Rights Research and Education Centre) müdürüdür. 20 yıl boyunca Packer BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Çalışma Örgütü ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği gibi Cenevre'de bulunan hükümetler arası örgütlerde çalışmıştır. 1995'ten 2004'e kadar Lahey'de Packer Kıdemli Hukuk Danışmanı, ardından da Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği birinci müdürü olarak görev almıştır. 2012-2014 yıllarında Packer BM Arbuluculuk Uzmanlar Ekibi siyasi ilişkiler biriminde Anayasa ve Süreçlerin Tasarımı Uzmanı olarak yer aldı. Dünyadaki birçok barış süreci ve siyasi geçişler konusunda danışmanlık yapan Pecker, çatışma önleme ve çözümü, çeşitlilik yönetimi, anayasa ve hukuk reformları ve insan hakları korumasına odaklanmıştır.

JONATHAN POWELL

Jonathan Powell is the founder and CEO of Inter Mediate, an NGO devoted to conflict resolution around the world. In 2014, Powell was appointed by former Prime Minister David Cameron to be the UK's Special Envoy to Libya. He also served as Tony Blair's Chief of Staff in opposition from 1995 to 1997 and again as his Chief of Staff in Downing Street from 1997 to 2007. Prior to his involvement in British politics, Powell was the British Government's chief negotiator on Northern Ireland from 1997 to 2007 and played a key part in leading the peace negotiations and its implementation.

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan çatışmaların çözümü üzerine çalışan ve devletten bağımsız arbuluculuk kurumu olan Birleşik Krallık merkezli Inter Mediate'in kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanıdır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak çalışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatlık yapmıştır.

Sir KIERAN PRENDERGAST

Sir Kieran Prendergast is a former British diplomat who served as the Under-Secretary General for Political Affairs at the United Nations from 1997 to 2005 and as High Commissioner to Kenya from 1992 to 1995 and to Zimbabwe from 1989 to 1992. During his time at the UN, Prendergast stressed the human rights violations and ethnic cleansing that occurred during the War in Darfur and was involved in the 2004 Cyprus reunification negotiations. Since his retirement from the UN, he has conducted research at the Belfer Center for Science and International Affairs (United States) and is a member of the Advisory Council of Independent Diplomats (United States). Prendergast also holds a number of positions, including Chairman of the Anglo-Turkish Society, a Trustee of the Beit Trust, and Senior Adviser at the Centre for Humanitarian Dialogue.

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya ve ABD'de diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosu'nun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri'nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

RAJESH RAI

Rajesh Rai was called to the Bar in 1993 with his areas of expertise including human rights law, immigration and asylum law, and public law. He has been treasurer of 1MCB Chambers (London) since 2015 and has also been a Director of an AIM-listed investment company where he led their renewable energy portfolio. Rai is a frequent lecturer on a wide variety of legal issues, including immigration and asylum law and freedom of expression (Bar of Armenia), minority linguistic rights (European Parliament), and women's and children's rights in areas of conflict (cross-border conference to NGOs working in Kurdish regions). He is also Founder Director of HIC, a community centred NGO based in Cameroon.

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu'na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun'daki HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda'daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants-JCWI-(Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminerler ve dersler vermiştir.

Sir DAVID REDDAWAY

Sir David Reddaway is a retired British diplomat currently serving as Chief Executive and Clerk of the Goldsmiths' Company in London. During his previous career in the Foreign and Commonwealth Office, he served as Ambassador to Turkey (2009-2014), Ambassador to Ireland (2006-2009), High Commissioner to Canada (2003-2006), UK Special Representative for Afghanistan (2002), and Charge d'Affaires in Iran (1990-1993). His other assignments were to Argentina, India, Spain, and Iran, where he was first posted during the Iranian Revolution.

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. 2016 yılının Ocak ayından bu yana Londra Üniversitesi bünyesindeki Goldsmith Koleji'nde Konsey üyesi ve Goldsmith şirketinde yönetici katip olarak görev yapmaya başlamıştır. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada'da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan'da Özel Temsilci, İran'da ise Diplomatik temsilci olarak görev yapmıştır. Bu görevlerinin yanı sıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan'da diplomatik görevler üstlenmiştir.

Professor NAOMI ROHT-ARRIAZA

Professor Naomi Roht-Arriaza is a Distinguished Professor of Law at the Hastings College of Law, University of California (San Francisco) and is renowned globally for her expertise in transitional justice, international human rights law, and international humanitarian law. She has extensive knowledge of, and experience in, post-conflict procedures in Latin America and Africa. Roht-Arriaza has contributed to the defence of human rights through legal and social counselling, her position as academic chair, and her published academic works.

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrindeki UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Dr MEHMET UFUK URAS

Mehmet Ufuk Uras is a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. He was previously a former leader of the now-defunct University Lecturers' Union (Öğretim Elemanları Sendikası) and was elected the chairman of Freedom and Solidarity Party in 1996. Ufuk resigned from the leadership after the 2002 general election. Ufuk ran a successful campaign as a "common candidate of the Left", standing on the independents' ticket, backed by Kurdish-based Democratic Society Party and several left-wing, environmentalist and pro-peace groups in the 2007 general election. He resigned from the Freedom and Solidarity Party on 19 June 2009. After the Democratic Society Party was dissolved in December 2009, he joined forces with the remaining Kurdish MPs in the Peace and Democracy Party group. On 25 November 2012, he became a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. Ufuk is a member of the Dialogue Group and is the writer of several books on Turkish politics.

Dr. Mehmet Ufuk Uras İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra, milletvekili seçilene kadar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmıştır. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili adayı olmuştur. Seçimlerin sonucunda %3,85 oranıyla yani 81.486 oy alarak İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili olarak 23. dönem meclisine girmiştir. Seçimler öncesinde liderliğinden ayrıldığı Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) Genel başkanlığına 11 Şubat 2008'de yapılan 5. Olağan Kongresi'ni takiben geri dönmüştür. 17 Haziran 2009 tarihinde, partinin dar grupçu bir anlayışa kaydığı düşüncesi ve sol siyasetin daha geniş bir yelpazeye ulaşması iddiasıyla bir grup arkadaşıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden istifa etmiştir. ÖDP'den ayrılışıyla birlikte Eşitlik ve Demokrasi Partisi kuruluş sürecine katılmıştır. DTP'nin 19 kişiye düşüp grupsuz kalmasından sonra, Kürt sorununun parlamentoda çözülmesi gerektiğini savunarak Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) grubuna katılmıştır. Ufuk Uras, seçim sürecinde, kuruluş çağrısını yaptığı Eşitlik ve Demokrasi Partisi'ne üye olmuştur. 25 Kasım 2012'de kurulan Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin kurucularındandır ve aynı zamanda PM üyesidir. Uras'ın çok sayıdaki yayınları arasında "ÖDP Söyleşileri", "İdeolojilerin Sonu mu?" (Marksist Araştırmaları Destek Ödülü), "Sezgiciliğin Sonu mu?", "Başka Bir Siyaset Mümkün", "Kurtuluş Savaşında Sol", "Siyaset Yazıları" ve "Alternatif Siyaset Arayışları" "Sokaktan Parlamenta" "Söz Meclisten Dışarı" ve "Meclis Notları" adlı kitapları da bulunmaktadır.

Professor Dr SEVTAP YOKUŞ

Professor Dr Sevtap Yokuş is a Law Faculty Member at İstanbul Altınbaş University in the Department of Constitutional Law. She holds a PhD in Public Law from the Faculty of Law, İstanbul University, awarded in 1995 for her thesis which assessed the state of emergency regime in Turkey with reference to the European Convention on Human Rights. She is a widely published expert in the areas of Constitutional Law and Human Rights and has multiple years' experience of working as a university lecturer at undergraduate, postgraduate and doctoral level. She also has experience of working as a lawyer in the European Court of Human Rights.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş İstanbul Altınbaş Üniversitesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı öğretim üyesidir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi" başlıklı tezle 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Dr. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
Phone: +44 (0) 207 405 3835

 democraticprogress.org

 info@democraticprogress.org

 [@DPI_UK](https://twitter.com/DPI_UK)

 [DemocraticProgressInstitute](https://www.facebook.com/DemocraticProgressInstitute)

